

Rovviltnemnda region 7 v/Fylkesmannen i Nordland
Moloveien 10
8002 Bodø

Trondheim, 12.02.2018

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2018/1789

Saksbehandler:
Anders Braa

Beslutning om skadefelling av jerv i deler av Trøndelag og Nordland fylker

Miljødirektoratet iverksetter etter eget tiltak skadefelling av inntil 1 jerv i deler av region 6, Trøndelag og Møre og Romsdal, og region 7, Nordland, jf. lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13 jf. §§ 1 og 3. Miljødirektoratet v/Statens naturoppsyn (SNO) er ansvarlig for gjennomføring av fellingsforsøket. Skadefellingen gjennomføres for å hindre skade på tamrein.

Vi viser til Miljødirektoratet sine vurderinger og bakgrunnsinformasjon for vedtaket i vedlegget "Grunnlag for skadefelling av jerv i Norge 2018".

Vi viser videre til flere påviste skader fra jerv på tamrein i dette området i vinter, og stort potensiale for ytterligere skade. Rovviltnemnda i region 6 har prioritert alle områder utenfor forvaltningsområdene for jerv for ekstraordinære uttak i vinter. Rovviltnemnda i region 7 har prioritert Voengel Njaarke reinbeitedistrikt som en av 3 områder som er mest aktuelle for ekstraordinære skadefellinger av jerv i vinter. Det aktuelle området er utenfor forvaltningsområde for jerv, jf. forvaltningsplanene for rovvilt i region 6 og 7.

Bestandssituasjon for jerv og overvåking

Vi legger til grunn nasjonal status for bestandssituasjonen av jerv i vedlegg "Grunnlag for skadefelling av jerv i Norge 2017".

I rovviltregion 6 er det fastsatt et bestandsmål på 10 årlige ynglinger av jerv. Året 2017 ble det påvist 7 ynglinger av jerv i region 6, og i de to foregående åra ble det påvist henholdsvis 12 og 11 ynglinger (NINA rapport 1391).

Av de 7 ynglingene i 2017 ble det gjennomført 1 uttak av yngling i region 6, slik at netto antall i 2017 var 6 kjente ynglinger. Etter ekstraordinære uttak har gjennomsnittlig antall jerveynglinger siste tre år vært 8,3 i regionen.

I rovviltregion 7 er det fastsatt et bestandsmål på 10 årlige ynglinger av jerv. I 2017 ble det påvist 9 ynglinger i region 7, og i de to foregående åra ble det dokumentert henholdsvis 13 og 10 ynglinger.

Av de 9 ynglingene i 2017 i Nordland ble det foretatt uttak av 2 ynglinger, slik at netto antall ynglinger i 2017 var 7. Etter ekstraordinære uttak har netto antall ynglinger i Nordland siste tre år vært 8,3.

Så langt i denne overvåkingssesongen har det ikke blitt observert jerveynglinger i region 6 eller 7. Overvåking av jervhi starter først i løpet av februar måned.

I løpet av lisensfellingsperioden for jerv i 2017-2018 er det så langt (pr 12. februar) felt 5 jerver i region 6; ingen i det aktuelle området. Tilsvarende er det i region 7 felt 1 jerv på lisensfelling etter 10. september 2017.

Skadesituasjon og erstatning for rovviltskader

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag utbetalte erstatning for 678 tamrein som tap til jerv i 2016-2017, og fylkesmannen i Nordland erstattet 1212 tamrein som tap til jerv samme sesong. 35 % av alle tamrein som ble erstattet som tapt til rovvilt i 2016-2017 i landet ble erstattet som tapt til jerv.

I det aktuelle området for uttak av jerv har det vært påvist flere jerveskader de siste år. Fra november 2017 og fram til nå er det dokumentert og antatt 16 tap av tamrein til jerv i det aktuelle området i Trøndelag og Nordland. I perioden fra november 2016 - oktober 2017 ble det dokumentert og antatt tap av 17 tamrein til jerv i området. Skadepotensialet på tamrein er vurdert som stort.

Miljødirektoratet sine vurderinger

Direktoratet konstaterer at lisensfelling ikke har vært tilstrekkelig for å regulere bestanden av jerv og dermed redusere skadepotensiale overfor beitenæringen i dette området i region 6 og 7. Skadehistorikk og skadepotensiale for tamrein er gitt avgjørende vekt i vurderingen. Bestandssituasjonen for jerv, nemndene sin prioritering av aktuelle områder for uttak, samt geografisk differensiering nedfelt i forvaltningsplan er andre moment som direktoratet har vektlagt. Miljødirektoratet har hatt dialog med rovvilt nemndene om saken.

Direktoratet vurderer at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning i det aktuelle området enn ekstraordinært uttak av jerv vinteren/våren 2018. Et slikt uttak vurderes ikke å være til skade for jervebestanden overlevelse, eller å komme i konflikt med det nasjonale bestandsmålet for jerv, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004) og rovviltforskriften §§ 3 og 4.

Konklusjon

Ut fra vurderingene over og med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, setter direktoratet etter eget tiltak i verk felling av inntil 1 jerv innenfor et nærmere avgrenset område i Trøndelag og Nordland fylker. Forsøk på felling skal primært rettes mot område med konsentrerte jerveskader på tamrein innenfor de angitte kommuner.

Følgende vilkår gjelder for iverksetting av felling:

1. Fellingsområde og antall:

Totalt kan det felles 1 jerv vest for E6 i Trøndelag i kommunene Namsskogan, Namsos, Høylandet, Fosnes, Grong, Overhalla, Namdalseid, Nærøy, Steinkjer og Snåsa. I tillegg er de deler av Bindal kommune i Nordland fylke som ligger sør og øst fra fjorden mellom Årsand og Lande inkludert i fellingsområdet.

2. Miljødirektoratet v/Statens naturoppsyn er ansvarlig for gjennomføring av fellingsforsøket.

Fellingsforsøket skal gjennomføres i tråd med Instruks for det statlige fellingslaget ved uttak av vilt.

4. Vedtaket gjelder i tidsrommet 10. - 11. februar 2018.

5. Miljødirektoratet kan til enhver tid trekke tilbake tillatelsen til felling.

Et slikt uttak av eget tiltak er ikke et enkeltvedtak, og forvaltningslovens bestemmelser om klageadgang kommer ikke til anvendelse, jf. naturmangfoldloven § 18 tredje ledd.

Denne beslutningen ble gitt til SNO muntlig/pr SMS 10. februar 2018. Fellingsforsøket ble avsluttet uten at det ble felt jerv.

Dette brevet sendes til rovviltnemnda i regionene 6 og 7, Fylkesmennene i Trøndelag og Nordland, aktuelle kommuner og politidistrikt, Klima- og miljødepartementet, Landbruks- og matdepartementet og Mattilsynet.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
fung. seksjonsleder

Anders Braa
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:
Statens
naturoppsyn

Vedlegg: Grunnlag for skadefelling av jerv i Norge 2018

Trondheim 12.02.2018

Høring av forslag til endringer i reglene knyttet til erstatning når hund blir drept eller skadet av rovvilt

Miljødirektoratet sender på vegne av Klima- og miljødepartementet på høring forslag til endringer i forskrift 30. mai 2014 nr. 677 om erstatning når husdyr blir drept eller skadet av rovvilt (forskrift om rovvilterstatning for husdyr) § 9 andre setning og § 11 femte ledd. Forslaget er knyttet til endring i reglene om erstatning når hund blir drept eller skadet av fredet rovvilt. Vi ber om kommentarer til forslaget innen 15. mai 2018.

Bakgrunnen for forslaget

Forskrift 30. mai 2014 nr. 677 om erstatning når husdyr blir drept eller skadet av rovvilt regulerer blant annet erstatning for tap av hund når den blir drept eller skadet av fredet rovvilt. Reglene har vært uendret siden ikrafttredelsen av tidligere forskrift 2. juli 1999 om erstatning for tap og følgekostnader når husdyr blir drept eller skadet av rovvilt. Det foreslås en revidering av forskriften og tilhørende retningslinjer for å tydeliggjøre vilkårene for erstatning. For å sikre enhetlig praksis ved utmåling av erstatning, foreslås det en forenkling og forskriftsfastsettelse av den metode som i dag brukes i forvaltningen. Forslaget innebærer også en justering av nivå for erstatningens størrelse.

Vilkårene for erstatning fremgår i forskriften § 9 med tilhørende retningslinjer. Det foreslås å beholde vilkårene i § 9, samt å forskriftsfeste gjeldende retningslinjer når det gjelder krav til id-merking av hund. Endringen foreslås tatt inn i forskriftens § 9 andre setning.

Det fremgår av forskriften § 11 femte ledd at det er erstatningsmyndigheten som fastsetter erstatningsverdien. Hvordan erstatningen skal fastsettes, fremgår av retningslinjene til forskriften. Det foreslås å forskriftsfeste hvordan erstatningen skal utmåles, samt å forskriftsfeste erstatning ved nedsatt bruksverdi, dekning av veterinærutgifter og fradrag i utmålt erstatning. Det foreslås at § 11 femte ledd endres og flyttes til sjettede ledd. Videre foreslås det et nytt femte ledd i samme bestemmelse.

Innholdet i forskriftsutkastet

Krav om id-merking

For at det skal kunnes ytes erstatning for hund tapt til rovvilt er det i dag et vilkår i retningslinjene om at hunden skal være registrert i Norsk Kennel Klub og være ID-merket med chip eller øretatovering.

Kravet om registrering i Norsk Kennel Klub har ingen praktisk betydning ved fastsettelsen av erstatningen. Det foreslås derfor at vilkåret tas ut av retningslinjene, samt at den ikke videreføres ved forskriftsendringen.

Kravet om at hunden må være ID-merket med chip eller øretatovering foreslås videreført. Det foreslås at vilkåret tas inn i forskriftens § 9 andre setning i.f. for å tydeliggjøre at dette er et vilkår for å kunne motta erstatning. For erstatningsmyndigheten er det viktig å kunne identifisere med sikkerhet hvilken hund som er tapt til rovvilt. En identifisering vil også bidra til å minske risikoen for at man søker erstatning for samme hund flere ganger. Det er vurdert om det er tilstrekkelig å kunne legge frem hundens stamtavle som dokumentasjon på identifisering av hunden. En slik dokumentasjon vil gi betydelig informasjon om den hunden som er omhandlet i stamtavlen, men den gir ikke erstatningsmyndigheten sikker informasjon om at tapt hund er den samme hunden som stamtavlen tilhører. Denne dokumentasjonen vurderes derfor ikke å være tilstrekkelig til å identifisere avdød hund.

Når det gjelder øretatovering, erfarer vi at denne form for merking ble brukt tidligere, men ble erstattet av chip i 2007. Da det fortsatt kan være hunder som er merket på denne måten, og fordi de ikke skal falle utenfor retten til erstatning, foreslås øretatovering som id-merking som vilkår for erstatning videreført.

Om fastsettelse av erstatning for tap av hund til fredet rovvilt

Ved fastsettelse av erstatning for tap av hund til fredet rovvilt, skal erstatningsverdien fastsettes av erstatningsmyndigheten, jf. gjeldende forskrift § 11 femte ledd. Det fremgår av forskriften § 2 bokstav a at det er gjeterhund, vokterhund og jakthund i bruk under lovlig jakt, lovlig trening eller jakthundprøver som omfattes av erstatningsordningen. Av retningslinjene til forskriften § 11 femte ledd fremgår det at erstatningen skjer etter fullverdiprinsippet og baseres på bruksverdien. For jakthunder skal erstatningen fastsettes i tråd med verdiskalaen som gjelder for Norges Jeger- og Fiskerforbunds (NJFF) jakthundforsikring. Videre skal det for gjeterhunder og vokterhunder benyttes gjenanskaffelsesverdi med tillegg for bruksverdi etter tilsvarende prinsipper som for jakthunder. Den nevnte verdiskala var en del av et forsikringstilbud til NJFFs medlemmer i perioden fra 2004 og frem til 2013, da dette tilbudet ble avvirket. Verdiskalaen er likevel i den senere tid brukt av fylkesmennene ved fastsettelse av erstatning. Erstatningsnivået i verdiskalaen har vært uendret siden 2004 og det er nå behov for å revidere både verdiskalaen og nivå på erstatningen. Tidligere verdiskala er vedlagt dette høringsnotatet.

Det foreslås videreført at erstatningen for hunden skjer etter fullverdiprinsippet og baseres på dens bruksverdi. Da det er bruksverdien som danner grunnlaget for fastsettelse av erstatningen, er det et behov for å klargjøre dette begrepet. I forskriften § 2 bokstav a fremgår det for jakthunder at det er ".... *jakthund i bruk under lovlig jakt, lovlig trening eller jakthundprøver*" som skal erstattes. Det vurderes at det da er hundens jaktegenskaper som er dens bruksverdi og som skal erstattes.

Tilsvarende for gjeterhunder og vokterhunder vil det være dens gjeter- eller vokteregenskaper som vil være dens bruksverdi og som skal erstattes. Dette medfører at den bruksverdi en hund har i forhold til sine avlsegenskaper, ikke inngår i det som skal erstattes. Verditabellen fra 2004 inneholder verdifastsettelse for ulike utstillingsmeritteringer, og disse foreslås med bakgrunn i dette ikke videreført.

For å kunne fastsette erstatningssummen foreslås det en verditabell som vedlegg til forskriften. Tabellen tar utgangspunkt i en grunnverdi som tilsvarer valpeprisen for den drepte/skadde hunden. Prisen må dokumenteres i erstatningssøknaden. Etter fylte to år antas det at hunden har fått trening og dermed økt bruksverdi, og det foreslås derfor et tillegg på 5 000 kr dersom hunden er over 24 måneder.

For å kunne fastsette en hunds ytterligere bruksverdi er det behov for dokumenterbare og objektive opplysninger om hundens egenskaper. Oppnådde meritteringer er slike opplysninger. I tabellen er dokumenterbare bruksegenskaper som godkjenning som ettersøkshund og viltspor-championat tatt inn, og gitt en verdi som tilsvarer den erstatningssum som skal utmåles for tap av hund med disse egenskapene. For jakthunder foreslås det ulike verdinivå for de ulike meritteringene innenfor jaktprøver, inndelt i championat, 1. premie, 2. premie og 3. premie. Det er i tabellen differensiert innenfor henholdsvis championat og 1. premie etter hvor krevende det er å oppnå disse meritteringene. En slik differensiering vil i større grad gjenspeile hundens bruksverdi.

Det er i forslaget som nå sendes på høring foretatt en revidering av verdinivået fra verditabellen fra 2004. I revideringen foreslås det i hovedsak å gå bort fra å dele inn meritteringene etter grupper av hunder og den differensieringen som dette innebærer, og til en forenklet verdifastsettelse. Det er mellom de ulike meritteringene fastsatt ulike verdinivå. De ulike nivåene gjenspeiler de kravene som stilles for å oppnå de ulike meritteringene, som igjen gjenspeiler hundens bruksverdi. Verditabellen som foreslås vil derfor representere full erstatning for bruksverdien. Verdinivået i tabellen fra 2004 har tidligere ikke vært endret og det foreslås nå en økning. For 2. og 3. premie foreslås det en økning fra 1 000 til 3 000 kr. For 1. premie er nivået etter verditabellen fra 2004 i størrelsesorden fra 3 000 til 5 000 kr, og det foreslås nå et felles nivå som økes til 8 000 kr. For championat foreslås det en økning fra 10 000 til 15 000 kr. Det er som tidligere nevnt foreslått en differensiering innenfor 1. premie og championat. For disse meritteringene foreslås det for 1. premie en økning fra 10 000 til 12 000 kr. Tilsvarende for championat foreslås det en økning fra 20 000 til 25 000 kr.

Det er ved utarbeidelsen av tabellen vurdert videreføring av verditabellen fra 2004, men det vurderes at ny utforming forenkler fastsettelsen av erstatningen og at praksisen for utmåling av erstatning vil bli mer enhetlig. Som følge av økt verdinivå vil utbetalt erstatning øke, men endringen vil ikke medføre at vurderingen av hundens bruksverdi og hva som skal erstattes, endres. Videre anses behovet for fremtidige revisjoner å bli mindre med den foreslåtte endring, da det ikke skilles på ulike grupper av hunder og ulike meritteringer. Dette gjelder spesielt for det tilfelle at det i ettertid tilkommer nye meritteringer.

For gjeterhunder og vokterhunder fremgår det av gjeldende retningslinjer at det er gjenskaffelsesverdien med tillegg for bruksverdi, etter tilsvarende prinsipper som for jakthund, som skal benyttes. I forslag til nytt § 11 femte ledd videreføres prinsippet om at det er gjenskaffelsesverdien som skal erstattes gjennom forslaget om grunnverdien i verditabellen. I verditabellen finnes det ikke tilsvarende meritteringer for gjeterhunder og vokterhunder som for jakthunder, og følgelig vil hundens bruksegenskaper i mindre grad gjenspeiles i verditabellen. Erstatningen for gjeterhunder og vokterhunder tar utgangspunkt i grunnverdien i tabellen og eventuelle tillegg, som at hunden er over 24 måneder, dokumentert viltspor-championat eller godkjenning som ettersøkshund. Erstatning for eventuell ytterligere bruksverdi må baseres på

dokumenterbare egenskaper og fastsettelsen av erstatningen må ta utgangspunkt i nivåene i verditabellen.

Erstatning for tap av blandingshunder og jakthunder som ikke er fremstilt for jaktprøve, fastsettes på tilsvarende måte som for gjeterhunder og vokterhunder.

Erstatning for varig nedsatt bruksverdi og dokumenterte veterinærutgifter

I dagens forskrift ytes 50 prosent erstatning dersom hunden får varig nedsatt bruksverdi som følge av skade påført av rovvilt. Direktoratet foreslår at dette videreføres, men at det flyttes fra retningslinjene og inn i forskriften § 11 femte ledd. En slik endring vil tydeliggjøre retten til erstatning i nevnte tilfeller.

Retten til å få erstattet dokumenterte veterinærutgifter fremgår i dag av retningslinjene. Retten til erstatningen foreslås videreført og flyttes til forskriften § 11 femte ledd. I dag erstattes dokumenterte utgifter til veterinær med inntil 15 000 kr. Dette beløpet er videreført fra tidligere forskrift 2. juli 1999 om erstatning for tap og følgekostnader når husdyr blir drept eller skadet av rovvilt, med tilhørende retningslinjer. Dette innebærer at det ikke er foretatt justeringer blant annet i tråd med konsumprisindeksen. Ved revideringen er det sett på erstatningsvedtak i perioden 2012 til 2016 hvor vedtaket omfatter dekning av dokumenterte veterinærutgifter. I de fleste vedtakene der dokumenterte veterinærutgifter erstattes, ligger beløpet mellom 1300 kr og 8000 kr. I ett av vedtakene ble det erstattet utgifter i underkant av beløpsgrensen på 15 000 kr. En forskriftsfesting av retten til å få erstattet dokumenterte veterinærutgifter kan medføre både en økning i antall søknader og en økning i utgiftenes størrelse. Videre kan veterinærutgiftene ved rovviltangrep være betydelige, og direktoratet foreslår derfor at beløpet økes. Det foreslås at slike dokumenterte veterinærutgifter erstattes med inntil 20 000 kr.

Fradrag i erstatningsbeløpet

Av retningslinjene fremgår det at eventuell utbetaling av forsikring, offentlig tilskudd til anskaffelse eller opplæring av hunden, kommer til fradrag i erstatningsbeløpet. Dette foreslås videreført, men at det tas inn i bestemmelsen, for å tydeliggjøre at dette skal komme til fradrag i erstatningsbeløpet.

Endringer i dagens regelverk

Miljødirektoratet foreslår en endring i § 9 andre setning og at nåværende § 11 femte ledd endres og flyttes til sjettede ledd. Videre foreslås det et nytt femte ledd (ny tekst i rødt, tekst som foreslås slettet er overstrøket):

Endring i § 9 andre setning

Tapte eller skadde hunder som nevnt i § 2 bokstav a erstattes kun når de er påvist tapt til rovvilt etter § 6 **og er ID-merket med chip eller øretatovering.**

Nytt § 11 femte ledd:

Full erstatning for hunder som nevnt i § 2 bokstav a, skal baseres på hundens bruksverdi. For jakthunder fastsettes erstatningen i samsvar med verditabellen i vedlegg 1. Det ytes også full

erstatning hvis hunden må avlives av dyrevelferdsmessige hensyn. Dersom hunden får varig nedsatt bruksverdi ytes 50 prosent erstatning. Dokumenterte veterinærutgifter erstattes med inntil kr 20 000. Eventuell utbetaling fra forsikringselskap, offentlig tilskudd til anskaffelse eller opplæring av hunden, kommer til fradrag i erstatningsbeløpet.

Nytt § 11 sjettede ledd:

For storfe, ~~og hest og hunder~~, som nevnt i § 2 bokstav a, fastsettes erstatningsverdien av erstatningsmyndigheten.

Nytt vedlegg til nytt § 11 femte ledd:

Vedlegg 1:

Verditabell som benyttes ved utmåling av erstatning for hund drept eller skadet av fredet rovvilt. For 1., 2. og 3. premie på jaktprøver benyttes beste resultat. Ved flere oppnådde championat på jaktprøver, vil samtlige være uttrykk for hundens bruksverdi og erstattes.

Grunnverdi hund over 6 uker Valpepris

Tillegg:

Hund over 24 måneder	5 000 kr
Viltspor-championat	12 000 kr
Godkjent ettersøkshund	6 000 kr

Tillegg for resultat på jaktprøve:

Championat	15 000 kr
1. premie	8 000 kr
2. premie	3 000 kr
3. premie	3 000 kr

Særskilt for resultat på jaktprøver for gr. 5 Elghundrasene, gr. 6 Støvere og gr. 7 Stående fuglehunder:

Championat	25 000 kr
Gr. 5: 1. premie 2-dagers prøve	12 000 kr
Gr. 6: 1. premie EP	12 000 kr
Gr. 7: 1. VK/ 1. AK m/ÆP	12 000 kr

Særskilt for resultat på jaktprøver for gr. 6 Schweisshund

Bestått schweisshundprøve	3 000 kr
---------------------------	----------

Konsekvenser av reguleringene

I perioden 2012 til 2016 behandlet fylkesmennene totalt om lag 29 saker om erstatning for tap av hund til fredet rovvilt, hvorav 22 medførte utbetaling av erstatning. Endringene i regelverket er ikke forventet å ville påvirke antall saker eller vurderingene knyttet til om erstatning skal utbetales i det enkelte tilfelle. Med forslaget om å forskriftsfeste retten til dokumenterte veterinærutgifter, kan det likevel bli en mindre økning i antall saker. Direktoratet foreslår å ta ut kravet om at hunden skal være registrert i Norsk Kennel Klubb, men det er ikke forventet at

antall søknader vil øke som følge av denne endringen.

Fra 2012 til 2016 ble det totalt utbetalt erstatning for om lag 278 000 kr. Utmålt erstatning forventes å øke som følge av at verdiene i foreslått tabell er justert sammenliknet med verdiene i verdiskala fra 2004. Med den foreslåtte endringen vil verditabellen være justert etter dagens prisnivå, samtidig som praksis for utmåling av erstatning vil være mer enhetlig og baseres på dokumenterbare opplysninger om bruksverdi. Tilsvarende vil justeringen for dokumenterte veterinærutgifter medføre økte erstatningsutbetalinger. Det anslås at endringene vil medføre omtrent 50 % økt erstatningsutbetaling.

Høringssvar

Høringsfrist er 15. mai 2018.

Miljødirektoratet ber om at høringspartene benytter skjema for elektronisk tilbakemelding. Det er også mulig å sende inn høringskommentarer elektronisk til post@miljodir.no eller til Miljødirektoratet, Postboks 5672 Torgarden, 7485 Trondheim. Vennligst merk brevet med 2018/1958.

Eventuelle spørsmål til høringen kan rettes til seniorrådgiver Lise Rognes, lise.rognes@miljodir.no.

Rovviltnemnda i region 7 v/Fylkesmannen i Nordland
Moloveien 10
8002 Bodø

Trondheim, 14.02.2018

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2018/1789

Saksbehandler:
Anders Braa

Beslutning om skadefelling av jerv i deler av Trøndelag og Nordland fylker

Miljødirektoratet iverksetter etter eget tiltak skadefelling av inntil 2 jerver i deler av region 6, Trøndelag og Møre og Romsdal, og region 7, Nordland, jf. lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13 jf. §§ 1 og 3. Miljødirektoratet v/Statens naturoppsyn (SNO) er ansvarlig for gjennomføring av fellingsforsøket. Skadefellingen gjennomføres for å hindre skade på tamrein.

Vi viser til Miljødirektoratet sine vurderinger og bakgrunnsinformasjon for vedtaket i vedlegget "Grunnlag for skadefelling av jerv i Norge 2018".

Vi viser videre til flere påviste skader fra jerv på tamrein i dette området i vinter, og stort potensiale for ytterligere skade. Rovviltnemnda i region 6 har prioritert alle områder utenfor forvaltningsområdene for jerv for ekstraordinære uttak i vinter. Rovviltnemnda i region 7 har prioritert Voengel Njaarke reinbeitedistrikt som en av 3 områder som er mest aktuelle for ekstraordinære skadefellinger av jerv i vinter. Det aktuelle området er utenfor forvaltningsområde for jerv, jf. forvaltningsplanene for rovvilt i region 6 og 7.

Bestandssituasjon for jerv og overvåking

Vi legger til grunn nasjonal status for bestandssituasjonen av jerv i vedlegg "Grunnlag for skadefelling av jerv i Norge 2017".

I rovviltregion 6 er det fastsatt et bestandsmål på 10 årlige ynglinger av jerv. Året 2017 ble det påvist 7 ynglinger av jerv i region 6, og i de to foregående åra ble det påvist henholdsvis 12 og 11 ynglinger (NINA rapport 1391).

Av de 7 ynglingene i 2017 ble det gjennomført 1 uttak av yngling i region 6, slik at netto antall i 2017 var 6 kjente ynglinger. Etter ekstraordinære uttak har gjennomsnittlig antall jerveynglinger siste tre år vært 8,3 i regionen.

I rovviltregion 7 er det fastsatt et bestandsmål på 10 årlige ynglinger av jerv. I 2017 ble det påvist 9 ynglinger i region 7, og i de to foregående åra ble det dokumentert henholdsvis 13 og 10 ynglinger.

Av de 9 ynglingene i 2017 i Nordland ble det foretatt uttak av 2 ynglinger, slik at netto antall ynglinger i 2017 var 7. Etter ekstraordinære uttak har netto antall ynglinger i Nordland siste tre år vært 8,3.

Så langt i denne overvåkingssesongen har det ikke blitt observert jerveynglinger i region 6 eller 7. Overvåking av jervhi starter først i løpet av februar måned.

I løpet av lisensfellingsperioden for jerv i 2017-2018 er det så langt (pr 12. februar) felt 5 jerver i region 6; ingen i det aktuelle området. Tilsvarende er det i region 7 felt 1 jerv på lisensfelling etter 10. september 2017.

Skadesituasjon og erstatning for rovviltskader

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag utbetalte erstatning for 678 tamrein som tap til jerv i 2016-2017, og fylkesmannen i Nordland erstattet 1212 tamrein som tap til jerv samme sesong. 35 % av alle tamrein som ble erstattet som tapt til rovvilt i 2016-2017 i landet ble erstattet som tapt til jerv.

I det aktuelle området for uttak av jerv har det vært påvist flere jerveskader de siste år. Fra november 2017 og fram til nå er det dokumentert og antatt 18 tap av tamrein til jerv i det aktuelle området i Trøndelag og Nordland. I perioden fra november 2016 - oktober 2017 ble det dokumentert og antatt tap av 17 tamrein til jerv i området. Skadepotensialet på tamrein er vurdert som stort.

Miljødirektoratet sine vurderinger

Direktoratet konstaterer at lisensfelling ikke har vært tilstrekkelig for å regulere bestanden av jerv og dermed redusere skadepotensiale overfor beitenæringen i dette området i region 6 og 7. Skadehistorikk og skadepotensiale for tamrein er gitt avgjørende vekt i vurderingen. Bestandssituasjonen for jerv, nemndene sin prioritering av aktuelle områder for uttak, samt geografisk differensiering nedfelt i forvaltningsplan er andre moment som direktoratet har vektlagt. Miljødirektoratet har hatt dialog med rovvilt nemndene om saken.

Direktoratet vurderer at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning i det aktuelle området enn ekstraordinært uttak av jerv vinteren/våren 2018. Et slikt uttak vurderes ikke å være til skade for jervebestanden overlevelse, eller å komme i konflikt med det nasjonale bestandsmålet for jerv, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004) og rovviltforskriften §§ 3 og 4.

Konklusjon

Ut fra vurderingene over og med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, setter direktoratet etter eget tiltak i verk felling av inntil 2 jerver innenfor et nærmere avgrenset område i Trøndelag og Nordland fylker. Forsøk på felling skal primært rettes mot område med konsentrerte jerveskader på tamrein innenfor de angitte kommuner.

Følgende vilkår gjelder for iverksetting av felling:

1. Fellingsområde og antall:

Totalt kan det felles 2 jerver vest for E6 i Trøndelag i kommunene Namsskogan, Namsos, Høylandet, Fosnes, Grong, Overhalla, Namdalseid, Nærøy, Steinkjer og Snåsa. I tillegg er de deler av Bindal kommune i Nordland fylke som ligger sør og øst fra fjorden mellom Årsand og Lande inkludert i fellingsområdet.

2. Miljødirektoratet v/Statens naturoppsyn er ansvarlig for gjennomføring av fellingsforsøket.

Fellingsforsøket skal gjennomføres i tråd med Instruks for det statlige fellingslaget ved uttak av vilt.

4. Vedtaket gjelder i tidsrommet 13. - 14. februar 2018.

5. Miljødirektoratet kan til enhver tid trekke tilbake tillatelsen til felling.

Et slikt uttak av eget tiltak er ikke et enkeltvedtak, og forvaltningslovens bestemmelser om klageadgang kommer ikke til anvendelse, jf. naturmangfoldloven § 18 tredje ledd.

Beslutning om felling av 1 jerv ble gitt til SNO muntlig/pr SMS 13. februar 2018. Senere samme dag vedtok Miljødirektoratet å utvide fellingskvoten med ytterligere 1 jerv. Vedtaket ble gitt SNO muntlig. Fellingsforsøket ble avsluttet etter at 1 tispe ble felt i Høylandet kommune og 1 tispe ble felt i Namsskogan kommune den 13. februar, til sammen 2 jerver.

Dette brevet sendes til rovviltnemnda i regionene 6 og 7, Fylkesmennene i Trøndelag og Nordland, aktuelle kommuner og politidistrikt, Klima- og miljødepartementet, Landbruks- og matdepartementet og Mattilsynet.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
fung. seksjonsleder

Anders Braa
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:
Statens
naturoppsyn

Vedlegg

1 Grunnlag for skadefelling av jerv i Norge 2018

«MOTTAKERNAVN»
«ADRESSE»
«POSTNR» «POSTSTED»

Trondheim, 16.02.2018

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2018/2487

Saksbehandler:
Jan Paul Bolstad

Kvotefor betinget skadefelling av gaupe 2018

Med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, gir Miljødirektoratet kvote for betinget skadefelling av gaupe i perioden 16.02.2018 - 31.05.2018, jf. tab. 1.

Myndigheten til å iverksette betinget skadefelling gis aktuelle fylkesmenn i aktuelle forvaltningsregioner. Der regionen omfatter flere fylker, forutsettes det nødvendig koordinering mellom fylkesmennene. Dette er særlig viktig i de tilfeller hvor det kun er/gjenstår én skadefellingstillatelse i området. Betingede skadefellingstillatelser kan iverksettes i flere områder samtidig. For alle forvaltningsregioner skal terskel for innvilgelse av skadefellingstillatelser differensieres i henhold til prinsippet om geografisk differensiering. Kvote for betinget skadefelling gjelder gaupeskauder på sau og tamrein.

Tabell. Kvote for betinget skadefelling av gaupe f.o.m. 16.02.2018 t.o.m. 31.05.2018

Forvaltningsregion	Nasjonalt mål (ynglinger)	2017	Snitt 2015-2017 (ynglinger) ¹	Kvotefor betinget skadefelling
Region 5 - Hedmark	10	9,5	6,5	1
Region 6 - Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag	12	18,5	16,7	2
Region 7 - Nordland	10	6	6	2
Region 8 - Troms og Finnmark	10(4)	6(0)	7,7(1,7)	2

Tallene i parentes angir familiegrupper i Finnmark fylke.

Generelt

Ved behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004), fastsatte Stortinget nasjonale

¹ Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2017 (NINA rapport 1370)

bestandsmål for gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004). Det ble også vedtatt å opprette åtte forvaltningsregioner for rovvilt jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004).

Gjennom forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 7 er de regionale rovviltnemndene gitt myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling etter forskriftens § 8 når bestandene ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for hver enkelt art i regionene. Kvoten fastsettes som antall enkeltindivider som kan felles innenfor regionen i perioden 1. juni til og med 15. februar. Videre er det slik at Miljødirektoratet har myndighet til å fatte vedtak om alle former for felling og jakt etter eget tiltak eller søknad jf. forskriften § 13. Myndigheten gjelder hele året og i perioden fra 16. februar til og med 31. mai er det kun Miljødirektoratet som har slik myndighet til å vedta skadefelling. Det er et vilkår at slik felling ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut ifra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6. Miljødirektoratet har vurdert med bakgrunn i dagens situasjon at det er hensiktsmessig at fylkesmennene i de regioner med tamreindrift gis en kvote for skadefelling også i perioden 16. februar til og med 31. mai. Kvote for betinget skadefelling gjelder også i de tilfeller det oppstår gaupeskader på sau.

Miljødirektoratet konstaterer at bestanden av gaupe det siste året ligger under det nasjonalt fastsatte bestandsmålet på 65 årlige ynglinger. Før jakt i 2017 ble det påvist 55,5 familiegrupper i Norge. Det er en økning på 3,5 familiegrupper siden året før. I region 5 og 6 er det registrert en oppgang i antall familiegrupper, mens i region 7 og 8 er det registrert nedgang. Siste reindrifår ble det dokumentert færre tap av tamrein til gaupe enn året før. Det ble også erstattet færre antall rein til gaupe siste reindrifår. Generelt er det gaupe og jerv som står for den største andelen av rovviltskadene.

Med tanke på rask iverksettelse når kriteriene for skadefelling vurderes oppfylt, gir Miljødirektoratet fylkesmennene i de aktuelle regioner myndighet til å iverksette skadefelling av gaupe etter rovviltforskriften § 9 innenfor gitt kvote og tidsrom. Miljødirektoratet vurderer at et slikt uttak ikke vil sette gaupebestandens overlevelse i fare.

Generelt for regionene skal terskelen for innvilgelse av skadefelling differensieres ihht prinsippet om geografisk differensiering. For rovviltregion 5, 7 og 8 har bestanden av gaupe vært under det regionale bestandsmålet de tre siste årene. For rovviltregion 6 har bestanden vært over det nasjonale bestandsmålet de tre siste årene. Fylkesmennene i rovviltregion 5, 7 og 8 bør vektlegge bestandssituasjonen de siste årene samt eventuelle uttak gjennom kvotejakten siste år, når konkrete skadefellingssøknader skal vurderes. Generelt skal det utøves en høyere terskel for å innvilge skadefelling i områder med mål om yngling av gaupe. I områder prioritert for beitedyr skal det være en lavere terskel for å innvilge skadefelling.

Gaupe er en jaktbar art, men også denne er fåtallig, og krever forvaltningsmessige tiltak for å sikre overlevelsen. Dette innebærer at målsettingen om en bærekraftig forvaltning er

et overordnet hensyn ved forvaltningen av arten. Samtidig er det slik at gaupe volder skade på næringsutøvelse, primært bufe- og tamreinnæring. For blant annet å forhindre skade på bufe eller tamrein kan rovvilt felles med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd b).

Miljødirektoratet har gjort en vurdering av bestandsstørrelsen og den skade som gaupe påfører bufe- og tamreinnæring, jf. prinsippet om en arealdifferensiert forvaltning, og på dette grunnlag fastsatt en kvote for betinget skadefelling av gaupe som kan iverksettes av respektive fylkesmenn etter rovviltforskriften § 9 dersom skadesituasjonen tilsier det, jf. tab. 1. Fylkesmannen skal i hvert enkelt tilfelle gjøre en vurdering av om felling er nødvendig sett i forhold til vilkårene i forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9, jf. § 1 og § 6.

Gaupe felt på skadefelling i perioden for kvotejakt på gaupe (1. februar til 31. mars) skal belastes eventuell jaktkvote i det aktuelle området.

Lovgrunnlaget

Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, hvor det fremgår:

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

*Kongen kan ved forskrift eller enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse-
innlandsfisk*

(...)

*b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen
eiendom,*

(...)

*Vedtaket etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer
bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.
Myndigheten etter loven kan av eget tiltak iverksette uttak med formål som nevnt
i første ledd bokstav a til d og g, jf. annet ledd. Uttaket regnes ikke som
enkeltvedtak, og kan om nødvendig skje på annens eiendom. Kongen kan gi
nærmere forskrift om slikt uttak. (...)*

Rovviltforskriften § 1 (Formål):

*Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv,
bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta
hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være
differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike
områder og for de ulike rovviltarter.*

*Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal
medvirkning.*

Roviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):

I Norge skal det årlig være 65 ynglinger av gaupe, 39 ynglinger av jerv og 15 ynglinger av bjørn. Det skal være 3 årlige ynglinger av ulv innenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv, der familiegruppens revir i sin helhet ligger i Norge. Dersom over halvparten av reviret ligger innenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv, skal reviret regnes som innenfor forvaltningsområdet. Når en del av reviret ligger i Sverige skal familiegruppen ikke regnes med i målet på 3 årlige ynglinger.

Kongeørnbestanden skal forvaltes slik at bestanden opprettholdes på 850-1200 hekkende par i Norge.

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, herunder også beskrive det antall årlige ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig.

Roviltforskriften § 13 (Direktoratet for naturforvaltnings myndighet til å fatte vedtak om felling og jakt):

Direktoratet for naturforvaltning kan fatte vedtak om skadefelling, kvote for betinget skadefelling, kvote for lisensfelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv eller kvotejakt på gaupe av eget tiltak eller etter søknad. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6. (...)

Det vises også til St.meld. nr. 15 (2003-2004) *Rovvilt i norsk natur* og Stortingets behandling av denne, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004).

Prinsipper for offentlig beslutningstaking:

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1) lyder:

” Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.”

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Miljødirektoratet legger til grunn at dette vedtaket blant annet bygger på kunnskap om gaupas bestandssituasjon. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at beslutningsgrunnlaget skal være best mulig, jf. naturmangfoldloven § 8. Miljødirektoratet vil i den forbindelse vise til beskrivelsen av bestandssituasjonen til gaupe i dette vedtaket, samt til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Føre-var-prinsippet kommer til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 9.

Vurdering av bestandsstørrelsen, kvotejakt og skadepotensialet

Det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt er den sentrale leverandør av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. NINA rapport 1370; Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2017 gir den siste oppdaterte oversikten over antall dokumenterte ynglinger av gaupe i hver region, og for hele landet.

I perioden 2004 til 2009 ble det rapportert en økning i antall familiegrupper av gaupe på landsbasis. Etter fem år med nedgang i gaupebestanden i Norge ble det i 2015 registrert en oppgang i antall familiegrupper. Minimum antall familiegrupper økte fra 53,5 i 2014 til 60,5 i 2015. I 2016 ble det igjen registrert en nedgang i bestanden på 52 familiegrupper på landsbasis. I 2017 ble det registrert en oppgang til 55,5 familiegrupper på landsbasis. Miljødirektoratet konstaterer at det nasjonale bestandsmålet på 65 årlige ynglinger av gaupe ikke er nådd.

Avgang av gaupe de siste årene har hovedsakelig skjedd gjennom ordinær kvotejakt. Kvotejakt på gaupe er ordinær jakt i den forstand at jakten utøves på en art som oppfyller jaktbarhetskriteriene som er fastslått i naturmangfoldloven § 16, jf. viltloven § 9. Det skal særlig legges vekt på om arten produserer et høstingsverdig overskudd, og om den har ressursbetydning. I tillegg skal det legges vekt på blant annet den skade arten gjør. De regionale rovviltnemndene har myndighet til å fatte vedtak om kvote for jakt på gaupe når det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen er oppnådd jf. rovviltforskriften § 11. Myndigheten er basert på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger av gaupe de tre siste år fra Rovdata.

Miljødirektoratet viser til at Rovviltnemndene i region 5 - Hedmark, 7 - Nordland og 8 - Troms og Finnmark ikke hadde myndighet til å fatte vedtak om kvotejakt på gaupe inneværende jaktår. Etter anmodning fra nemnda i region 5 om ikke å åpne for kvotejakt på gaupe ble det ikke åpnet for jakt på gaupe i denne regionen. I region 7 og 8 mottok Miljødirektoratet anmodning fra nemndene om å åpne for jakt på gaupe, men valgte ikke å åpne for jakt grunnet bestandssituasjonen i regionene. Det er kun i region 3 og 6 det er fastsatt kvoter for jakt på gaupe. Totalt er det åpnet for uttak av 38 gauper under årets kvotejakt. Maksimalt kan det felles 12 voksne hunndyr. I region 3 og 6 er det fastsatt en totalkvote på henholdsvis 7 og 31 gauper.

I 2010 og 2011 ble det skutt henholdsvis 134 og 137 gauper under kvotejakten. De siste fire årene har jaktuttaket ligget på mellom 55 og 77 gauper pr år. Av skadefellingstillatelser og effektivering av disse er det tatt ut mellom tre og fem gauper pr år de siste fire jaktårene. De fleste er tatt ut i Nordland, Troms og Finnmark.

Siste reindrifftsår (2016/2017) ble det dokumentert skader forårsaket av fredet rovvilt på 680 rein. Dette er en nedgang på ca 250 rein i forhold til reindrifftsåret 2015/2016. Det ble dokumentert 197 rein drept av gaupe siste reindrifftsår. Dette er en nedgang på ca 100 rein i forhold til reindrifftsåret året før.

Totalt ble det erstattet ca 17 373 rein som drept av rovvilt reindrifftsåret 2016/2017, hvorav ca 4 856 rein som drept av gaupe. Dette er en nedgang i forhold til året før, hvor ca 5 340 rein ble erstattet som tapt til gaupe. Inneværende reindrifftsår er det så langt dokumentert 207 rein drept av gaupe.

Rapportering

Miljødirektoratet gjør oppmerksom på at alle enkeltvedtak angående felling, dvs. både tillatelser og avslag, skal legges på Miljøvedtaksregisteret av den myndighet som fatter vedtaket. Dette skal gjøres umiddelbart etter at vedtaket er fattet.

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal fremsettes for Miljødirektoratet, jf. forvaltningsloven § 32.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Knut Morten Vangen
seksjonsleder

Jan Paul Bolstad
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Rovviltnemnda i region 8	c/o Fylkesmannen i Troms, Postboks 6105	9291	TROMSØ
Rovviltnemnda i region 7	c/o Fylkesmannen i Nordland, Moloveien 10	8002	BODØ
Rovviltnemnda i region 6	c/o Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Postboks 2600	7734	STEINKJER
Rovviltnemnda i region 5	c/o Fylkesmannen i Hedmark, Postboks 4034	2306	HAMAR

Saltfjellet reinbeitedistrikt
Lønsdal
8255 Røkland

16.02.2018

Miljødirektoratet
Tungslletta 2
7047 Trondheim

Anmodning om uttak av jerv i Saltfjellet reinbeitedistrikt.

Distriktet har i vinter dokumentert mellom ca. 15 kadaver drept av jerv i området Saltfjellet øst i perioden hvor vi samlet rein for skilling. Dette i samme område hvor det tidligere år har vært store tap og også ifjor uttak av jerv.

Det ble i fjor tatt ut 2 jerver i området. Utover seinvintern merket vi at det ble noe redusert aktivitet/ trykk av nye jerver, men nå i høst ser vi at bestanden i området har tatt seg opp igjen.

Tidligere år hvor det var tillatt med åtejakt i grenseområdet, så ble det årlig skutt flere jerver i Skaiti. Dette merket vi hadde stor effekt i forhold til innsig av nye jerver fra Sverige.

Vi har fått informasjon fra Svenske reineiere som har vært på jerveregistrering med svenske Länsstyrelsen og de har registrert store mengder jerv på svensk side.

I år er det 5 av totalt 7 siidaandeler som beiter med rein i Saltfjellet øst. Det er relativt gode beiteforhold i fjellet men en veldig lang periode uten nedbør og sterke østlige vinder har ført til veldig dårlige spor og føreforhold. Det er også veldig vanskelig å finne kadaver nå når det er så lite snø og mye stein.

Vi ber om at det blir foretatt uttak så fort det blir sporforhold.

Kontaktperson for siddaandelene i Saltfjellet øst er Per Thomas Kuhmunen.
Mail: per.thomas.kuhmunen@gmail.com
Tlf: 466 28243

Med hilsen

Saltfjellet rbd
v/leder Per Ole Oskal

kopi:
Rovviltnemnda i Nordland
Mattilsynet i Nordland

Rovviltnemnda i region 1
c/o Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, Njøsavegen 2
6863 LEIKANGER

Trondheim, 22.02.2018

Dykkar ref.:
[Dykkar ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2018/3051

Sakshandsamar:
Veronica Sahlén

Planleggingsrammer for regionale rovviltnemnder 2018 - kap. 1420 post 21 og 73

Miljødirektoratet sender med dette ut planleggingsramme for dei regionale rovviltnemndene for 2018. Midlane vert tildelte for å dekkje arbeidet til rovviltnemndene med førebyggjande tiltak mot rovviltskadar og konfliktdempande tiltak, samt utgifter til drift av nemndene og sekretariata. Vi ber om tilbakemelding frå sekretariata om fordeling av midlane innan 20. mars 2018.

Midlane for 2018 er løyvt på kapittel 1420, post 21 og 73, jf. Prop. 1 S (2017-2018).

Tilskot til rovvilttiltak - Kap 1420.73

Målet med tilskotsordninga er å førebyggje rovviltskadar i husdyrhald og tamreindrift gjennom å medverke til å finansiere førebyggjande tiltak. Midlane skal òg nyttast til omstillingstiltak for dyreeigarar med utmarksbasert sauehald, som over eit lengre tidsrom har hatt omfattande rovviltskadar og ønskjer ei omstilling til anna næringsverksemd med tilknytning til landbrukseigedommen. Ei ny føresegn for slike tiltak vart sett i verk i 2015.

Vidare skal midlane nyttast til godtgjering ved forsøk på skadefelling av rovvilt, og medverke til å dempe konfliktrar og auke verdiskapinga knytt til førekomst av rovdyr i lokalsamfunn. Det blir lagt vekt på å føre vidare arbeidet med tiltak innan førebygging og konfliktdemping med utgangspunkt i Stortingets behandling av St.meld. nr. 15 (2003-2004) Rovvilt i norsk natur, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004), og rovviltforliket på Stortinget våren 2011 (jf. Representantforslag 8:163 S (2010-2011)).

Kriterium for måloppnåing

Kriterium for måloppnåing er at tilskotsordninga stimulerer til mindre tap og konfliktrar i forhold til rovviltførekomst i dei ulike rovviltregionane ved å setje i verk effektive førebyggjande og konfliktdempande tiltak. Vidare er det eit kriterium for måloppnåing at tilskotsordninga fører til omstillingar der dette fører til reduserte tap og konfliktrar.

Tildelingskriterium

Tilskot til førebyggjande og konfliktdempande tiltak blir fordelte etter ei føresegn fastsett i 2013, mens føresegna som omhandlar omstillingstiltak vart fastsett i 2015. Det er utarbeidd ei eiga nettside for blant anna å gjere informasjon om dei ulike førebyggjande og konfliktdempande tiltaka meir tilgjengeleg for beitebrukarar, kommunar og lokalsamfunn. I tråd med føringane i rovviltpolitikken vil ein hovuddel av midlane bli kanalisert gjennom dei åtte regionale rovviltnemndene. Midlane skal nyttast til førebyggjande tiltak i husdyrhald og tamreindrift og til konfliktdempande tiltak retta mot kommunar og lokalsamfunn. I kvar region har den regionale rovviltnemnda utarbeidd ein forvaltingsplan som skal sikre at det over tid blir lagt til rette for tilpassingar som gir eit best mogleg skilje mellom beitedyr og faste førekomstar av rovvilt. Dette inneber blant anna at besetningar med store årlege tap til rovvilt bør prioriterast for tilskot til naudsynte driftstilpassingar. Dei regionale rovviltnemndene har hovudansvaret for at tildelingane over posten skjer i tråd med eigen forvaltingsplan i den enkelte regionen. Det er utarbeidd nasjonale standardar for nokre av dei ulike førebyggjande tiltaka. Desse standardane skal følgjast ved iverksetjing av tiltaka. Det blir i samband med tildeling av tilskotet lagt stor vekt på samarbeid med dei ulike forvaltingsorgana, blant anna Mattilsynet, og på at næringsdrift skal ha langsiktige og føreseielege vilkår.

Midlane til omstilling skal fordelast av Miljødirektoratet, etter innspel frå regionale og lokale miljø- og landbruksstyresmakter. Auka beitebruk med sau i rovviltprioriterte område skal ikkje stimulerast. For å medverke til ei tydelegare soneforvaltning skal midlar til førebyggjande og konfliktdempande tiltak normalt prioriterast slik at det blir fokusert på besetningar som ikkje medverker til auka tal på beitedyr i rovviltprioriterte område. På same måte skal nyetablert beitebruk med sau i rovviltprioriterte område prioriterast lågt.

Sakshandsaming

Fordelinga av midlane mellom regionane byggjer på historikken frå dei einskilde fylka/regionar dei føregåande åra, fordeling av dei nasjonale bestandsmåla på den einskilde regionen, og skjønsvurderingane baserte på rapportar og skadehistorikk i den einskilde regionen.

Den einskilde rovviltnemnd skal med utgangspunkt i planleggingsramma fordele midlar til ulike tiltakstypar, og fordele mellom fylke der regionen omfattar fleire fylke. Midlane kan ikkje nyttast til andre formål enn det som fell inn under framstillinga av budsjettkapittelet og -posten.

Den einskilde Fylkesmannen vil ta i mot søknader, vere rekneskapsførande eining, og fordele midlar innanfor den ramma nemnda avset for vedkomande tiltak og fylke. Nemnda må sjølv avgjere om det skal settast av ein reserve for akutte tiltak i dei einskilde fylka, og korleis denne i tilfelle skal disponerast. Miljødirektoratet har ikkje lagt opp til at det skal behaldast akuttmidlar sentralt. Det er derfor ikkje sannsynleg at nemndene kan tilførast akuttmidlar i løpet av året, og disponeringa i den einskilde nemnda må derfor ta omsyn til dette.

Miljødirektoratet vil minne om at nemndene i planlegginga si må ta høgde for kostnader tilknytt ordning med godtgjering ved fellingsforsøk utført av kommunale/interkommunale fellingslag. Refusjonskrav frå kommunane må dekkjast av nemndene innanfor dei tildelte rammene av kap. 1420 post 73. Miljødirektoratet har ikkje halde tilbake midlar til dette formålet.

Fylkesmennene som tek i mot midlar frå Miljødirektoratet kan ikkje overføre midlar seg imellom utan at ei slik overføring er gitt skriftleg aksept frå Miljødirektoratet. Den einskilde Fylkesmannen behandlar og tildeler midlar til brukarar innan fylket sitt. Sekretariatet til rovviltnemnda skal ikkje behandle saker på vegner av alle fylkesmenn i regionen.

For alle søknader skal behandlinga verte dokumentert i søknadssenteret til direktoratet. Denne løysinga skal nyttast for heile landet ved søknad om og rapportering av brukte midlar, og løysinga er obligatorisk for alle søkjarar. Dette vil også gi nemndene og fylkesmennene betre høve til å sikre lik handtering og gjensidig utnytting av erfaringar frå gjennomførte tiltak, samt innsyn i alle prosjekt.

Vi gjer merksam på at det ikkje er høve til å utføre tilskotsutbetalingar utan utlysing. På tilskotspostar skal det berre verte belasta tilskot, og eventuell tilbakeføring av tilskotsmidlar kan dermed ikkje brukast til tenestekjøp eller lønn/reise/drift. Forvaltning av Miljødirektoratets tilskotsmidlar er innanfor dei faste oppgåvene for fylkesmannsembeta og skal dekkjast over kap. 525. Det er derfor ikkje høve til å berekne overhead/administrative utgifter av tilskotsmidlar. Eventuelle restmidlar på kap. 1420 post 73 skal bli rapportert til Miljødirektoratet for eventuell tilbaketrekking. Det er ikkje høve til å nytte restmidlar til andre formål eller til anna enn tilskot.

Samla løyving til formålet er på 70,051 mill. kroner i 2018. Av ramma vert det gjeve ei fordeling på 56,85 mill. kroner til rovviltnemndene. Midlar til omstilling blir fordelt av Miljødirektoratet. For 2018 er det avsett 10 mill. kroner til omstillingstiltak.

Forskrift om førebyggjande og konfliktdepande tiltak og forskrift om tilskot til omstilling finst tilgjengeleg på www.lovdata.no.

Tenestekjøp - Kap. 1420.21

Midlar til tenestekjøp og forskingsaktivitet i regi av direktoratet og rovviltnemndene vert tildelte over kap. 1420 post 21. Dette kan for eksempel vere forskings- og utgreiingsoppgåver som bidrar til utvikling og iverksetjing av effektive førebyggjande tiltak, eller evaluering av effektar av igangsette tiltak.

Vi gjer merksam på at kap. 1420 post 21 er ein driftspost og at det på denne posten berre skal belastast utgifter til tenestekjøp, lønn, reiser og anna drift. Midlane kan dermed ikkje brukast til utbetaling av tilskot. Rovviltnemndene vert tildelte ei ramme på 6 mill. kroner til slike tiltak i 2018.

Drift av nemnder og sekretariatet - Kap 1420.21

Midlar til å dekkje møtegodtgjersle og reiser til nemnda, og drift av sekretariatet, vil bli tildelte over kap. 1420 post 21. Totalt er det avsett 7,225 mill. kroner til rovviltnemndene i 2018.

Miljødirektoratet har tildelt 2,25 mill. kroner til vidareføring av auka kapasitet ved enkelte sekretariat/fylkesmannsembete i supplerande tildelingsbrev 1-2018 frå KMD ("Drift rovvilt"). Dette knytt til særlege utfordringar i einskilde fylke. Det er avsett lønnsmidlar til Fylkesmannen i Oslo og Akershus (250 000,-), Fylkesmannen i Hedmark (500 000,-), Fylkesmannen i Oppland (500 000,-), Fylkesmannen i Trøndelag (500 000,-) og Fylkesmannen i Finnmark (500 000,-).

Midlar er vidare fordelt mellom regionar basert på erfaringar frå tidlegare, tenkt møtefrekvens, reiseavstandar, og forventta kostnad til sekretariatet. Nemndene må kontrollere at dei avsette rammene ikkje blir overskridne. Dei einskilde sekretariatet vil vere rekneskapsførande eining for desse midlane. Avsetning av midlar til drift av sekretariatet vert føreteke av nemnda.

I tråd med rovviltforliket i 2011, (Representantforslag 163 S (2010-2011)), er det ønskjeleg å sikre ei rask og effektiv handtering av spørsmål knytte til løpande forvaltning av rovvilt, medrekna svar på søknader om fellingsløyve på rovdyr, aktuelle førebyggjande tiltak osv. Direktoratet vurderer det derfor som formålstenleg at rovviltnemndene drøfter behov for å sikre beredskapsordningar hos fylkesmennene som kan vareta dette omsynet. Direktoratet minner om at etablering av og innhald i slike vaktberedskapsordningar må vere i tråd med føresegner i Hovedtariffavtalen i staten.

Tiltak i kommunar med ulverevir

I 2017 blei det sett av 20 millionar til ei ny stønadsordning til næringsutvikling, tenestetilbod og andre tiltak for kommunar med ulverevir. Denne tilskotsordninga blir vidareført i 2018, og det er sett av 20 millionar kr på kap. 1420 post 65. Ordninga gjeld for kommunar i fylka Hedmark, Akershus og Østfold som har eitt eller fleire ulverevir, og formålet med tilskotsordninga er å bidra til konfliktdemping i kommunar med ulverevir. Miljødirektoratet har lagt til rette for at kommunar som ønsker midlar kan levere søknad i Elektronisk søknadssenter. Pengane vil bli fordelte likt mellom kommunane som har ulverevir, basert på Rovdatas informasjon om revir i endeleg bestandsrapport som blir presentert 1. juni kvart år. Regelverk for tilskotsordninga er fastsett av Klima og miljødepartementet og kan lesast her

<https://www.regjeringen.no/contentassets/4488a9c022ee48009a9de92d8cd945a4/20170627-tilskudd-ulv--l419867.pdf>

Søknadsfrist er 1. september 2018.

Om satsar heimebeite og tidleg nedsanking

Miljødirektoratet har foreslått endringar i forskrift om tilskot til førebyggjande tiltak mot rovviltskadar og konfliktdempande tiltak (FKT-forskrifta) § 10 for å fastsetje felles nasjonale satsar for tidleg nedsanking av sau og bruk av heimebeite. Grunnlaget for forslaget til satsar er basert på landbruksøkonomiske berekingar frå NIBIO (Norsk institutt for bioøkonomi) som går fram av NIBIO-rapport vol. 3 nr. 100, 2017 [Tidlig nedsanking av sau og bare innmarksbeite - Sats per dyr og dag ved mer innmarksbeite](#). Høyringsfristen for endringsforslaget var 1. februar, og vi gjennomgår no dei innkomne innspela. Forskriftsendringane blir fastsette slik at dei vil gjelde for sesongen 2018.

Standard rovdryavvisande gjerde

NIBIO har på oppdrag frå Miljødirektoratet gjennomgått standard for rovdryavvisande gjerde som sist blei fastsette av Direktoratet for naturforvaltning i 2012. Miljødirektoratet mottok i desember 2017 forslag til ein revidert standard for rovdryavvisande gjerde kor det er gjort mindre justeringar. Den nye standarden blir fastsett slik at den vil gjelde for sesongen 2018.

Kursopplegg for administrativ beredskap i kommunane

Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF) har fått i oppdrag frå Miljødirektoratet å utvikle eit kursopplegg for administrativ beredskap i kommunane for å kunne handtere situasjonar med rovviltskadar på beitedyr. NJFF vil i samarbeid med Jakt- og Fiskesenteret i Flå, utvikle eit kursopplegg og prøve ut opplegget gjennom to pilotar våren 2018. Opplegget blir utvikla i samarbeid med Statens naturoppsyn.

Dette er ei oppfølging etter sommaren 2017, der kommunane si beredskap knytte til handtering av større skadesituasjonar på beitedyr grunna rovvilt, blei problematisert. Dette vart særleg knytt til kommunar med lita erfaring med rovvilt. Fokus vil blant anna vere på utarbeiding av planar og innsats på administrativt nivå i kommunane.

NJFF ønskjer å gjennomføre to pilotkurs i utvalde område når kursopplegget og materiellet er utvikla. Dette for å få innspel på opplegget før det endeleg blir ferdigstilt og tilbode andre kommunar. Gjennom pilotprosjekta kan dei hauste verdifull erfaring, ikkje minst i forhold til å tilpasse opplegget til lokale/regionale utfordringar. Aktuelle område for gjennomføring av pilotane kan vere Oppland og Møre og Romsdal. Dei aktuelle fylkesmennene vil bli kontakta i den samanhangen.

Det blir teke sikte på at ordinære kurs blir tilbodne fleire kommunar etter at pilotane er gjennomførde. Kostnadsdekning for slike kurs bør takast innanfor ramma av midlar til førebyggjande og konfliktdempande tiltak.

Revisjon av tilskotsforvaltinga til fylkesmennene

Med bakgrunn i "risiko- og vesentlighetsvurderinger" er det for budsjettåret 2016 gjennomført revisjon av tilskotsforvaltinga til fylkesmennene bl.a. innanfor ordninga "Tilskot til førebyggjande og konfliktdempande tiltak". Målet for revisjonen har vore å kontrollere om tilskotsforvaltinga til fylkesmannen etterlever krav i regelverk for økonomistyring i staten og regelverk/føring for tilskotsordninga. Seks fylkesmenn er reviderte. Funna som er skildra i revisjonsrapporten er:

- Elektronisk søknadssenter (ESS) er utfordrande å bruke på denne ordninga då det er vanskeleg for søkjar og saksbehandlar hos Fylkesmannen å kategorisere søknadene innanfor førebyggjande eller konfliktdempande tiltak
- Det er utfordrande for tilskotsmottakar å rapportere i ESS
- Ubrukte budsjettmidlar blir disponerte ulikt mellom embeta, bla. har eitt embete brukt ubrukne tilskotsmidlar til innkjøp av utstyr
- Krav til innhald i tilskotsbrev blir ikkje etterlevt
- Utgifter til drift, som for eksempel møtekostnader og reiseutgifter, belastast tilskotsposten
- Tilskot blir forskotsbetalt utan dokumentasjon på at det er nødvendig for gjennomføring
- Restmidlar blir utbetalt utan stadfesting på at tiltak er sett i gang

Miljødirektoratet vil be om at fylkesmennene set seg inn i funna frå revisjonen. Det er ansvaret til fylkesmennene å sjå til etterleving av Bestemmelser om økonomistyring i staten kap. 6 "Forvalting av tilskotsordningar", føringar i dei einskilte tilskotsregelverk og føringar gitte i supplerande

tildelingsbrev. Når det gjeld utfordringane i ESS, er dette noko Miljødirektoratet vil sjå nærmare på.

Tildelt ramme for 2018

Tildelt ramme til nemndene på kap. 1420.73 er litt lågare enn i 2017. Dette skuldast mindre overføringar på posten frå 2017. Av endringar på regionnivå kan det nemnast at reduksjon i midlar til region 4 og 5 delvis blir kompensert med ny ordning for tiltak i kommunar med ulverevir. Region 4 og 5 fekk ein auke på posten i 2017 grunna behov for konfliktdeмпing innanfor ulvesona. Region 3 og 6 har fått ein auke i midlar grunna utvikling i skadebiletet i 2017. Region 8 hadde unyttta midlar ved årets slutt og har fått ein liten reduksjon i tildelt ramme.

Når det gjeld drift av nemnder og sekretariat, er region 3 og 5 tilbake i normal drift etter at nemndene la ned verva sine vinteren 2017. Det er i tillegg lagt inn ein auke til region 3.

Tilskot Kap.	Tilskot Kap. 1420.73	Tenestekjøp Kap. 1420.21	Drift av nemnder/ sekretariat Kap 1420.21
1	750 000	350 000	450 000
2	2 600 000	350 000	450 000
3	5 000 000	350 000	525 000
4	4 000 000	350 000	525 000
5	13 000 000	1 000 000	650 000
6	12 000 000	1 000 000	800 000
7	7 000 000	1 000 000	800 000
8	12 500 000	1 600 000	1 100 000
SUM	56 850 000	6 000 000	5 300 000

Vi ber sekretariata informere oss om fordelinga av midlane innan eigen region innan 20. mars 2018. Tilbakemeldinga skal sendast til postmottak@miljodir.no og merkast ref 2018/3051.

Midlane vil bli tildelt den einskilde Fylkesmannen i supplerande tildelingsbrev frå Miljødirektoratet i løpet av april.

Helsing
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjend

Knut Morten Vangen
seksjonsleder

Veronica Sahlén
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse frå e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Fylkesmannen i Buskerud	Postboks 1604	3007	Drammen
Fylkesmannen i Finnmark / Finnmarkku Fylkkamánni	Statens hus	9815	Vadsø
Fylkesmannen i Hedmark	Postboks 4034	2306	Hamar
Fylkesmannen i Hordaland	Postboks 7310	5020	Bergen
Fylkesmannen i Vestfold	Postboks 2076	3103	Tønsberg
Fylkesmannen i Østfold	Postboks 325	1502	Moss
Fylkesmannen i Møre og Romsdal	Postboks 2520	6404	Molde
Fylkesmannen i Nordland	Moloveien 10	8002	Bodø
Fylkesmannen i Oppland	Postboks 987	2626	Lillehammer
Fylkesmannen i Oslo og Akershus	Postboks 8111 Dep	0032	OSLO
Fylkesmannen i Rogaland	Postboks 59 Sentrum	4001	Stavanger
Fylkesmannen i Sogn og Fjordane	Njøsavegen 2	6863	Leikanger
Fylkesmannen i Telemark	Postboks 2603	3702	SKIEN
Fylkesmannen i Troms / Romssa Fylkkamánni	Postboks 6105	9291	Tromsø
Fylkesmannen i Trøndelag / Trööndelagen fylhkenålma	Postboks 2600	7734	Steinkjer
Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO

Skogstad, Øyvind

Fra: Geir Jostein Sandmo <Geir.Jostein.Sandmo@bondelaget.no>
Sendt: 23. februar 2018 14:35
Til: Skogstad, Øyvind; FMNO Postmottak Fylkesmannen i Nordland
Kopi: Tove Mosti Berg; Ståle Nordmo; Trond Bjørkås (tbjorkaas@hotmail.com);
Geir Jostein Sandmo; Berit Hundåla (hundaala@online.no);
'monika.sande@beiarn.kommune.no'
Emne: Uttak av jerv i Nordland 2018

Til
Fylkesmannen i Nordland

På vegne av Nordland Bondelag ønsker vi å gi følgende innspill til situasjonen som nå er oppstått i forhold til uttak av jerv i Nordland gjennom lisensjakta;

Som kjent ble det av rovviltnemnda i Nordland satt en kvote på uttak av 16 jerv i lisensjaktperioden september 2017 - februar 2018. Av disse er pr i dag kun 1 jerv tatt ut.

Nordland Bondelag forutsetter at rovviltmyndighetene nå straks iverksetter tiltak for å sikre uttak av de gjenstående 15 jervene slik at det samlede uttak blir i tråd med rovviltnemndas vedtak.

Vi ber samtidig om å bli orientert fremover på hvordan dette arbeidet blir fulgt opp.

mvh
Ståle Nordmo
Fylkesleder
(sign)

Geir Jostein Sandmo
Organisasjonssjef | mob. 95772032

NORDLAND BONDELAG

Håfjell beitelag og
Ballangen Sau og Geit
8540 BALLANGEN

24.02.2018

Miljødirektoratet
Postboks 5672
7485 TRONDHEIM

Anmodning om uttak av jerv

Håfjell beitelag i Ballangen kommune har de siste årene hatt store tap av sau og lam til jerv. I 2016 var det spesielt store tap. I ei besetning var tap av lam over 70%, med god dokumentasjon av tapene til jerv. Statens Naturoppsyn gjorde forsøk på uttak våren 2017, men lyktes ikke. Under jervejakta denne sesongen, 2017/2018, har det heller ikke lyktes å felle noen dyr. Etter jakta ble avsluttet 15. februar har det kommet litt sporsnø og det er registrert stor aktivitet av jerv, spesielt i området hvor tapene har vært store tidligere. Dette er rapportert til rovviltkontakt Egil Sletteng og Fylkesmannen ved Øyvind Skogstad.

Vi ber derfor Miljødirektoratet om å foreta uttak av jerv på Ballangshalvøya denne vinteren/våren før kommende beitesesong.

Med vennlig hilsen

Frank Arntsen
Håfjell Beitelag
Tlf. 950 86 415
e-post: famarnts@online.no

Ole Punsvik
Ballangen Sau og Geit
Tlf. 911 13 635
e-post: ole.punsvik@gmail.no

Kopi: Fylkesmannen i Nordland, Miljøvernavdelingen

Kopimottaker

Fylkesmannen i Nordland

0192 Oslo

Uttalelse fra Sp, Ap, Rødt og KrF vedtatt i Nordland fylkesting 28.02.2018:

Rødt lys for reindrifta i Nordland, noe må gjøres!

Nordland fylkesting er bekymret for utviklinga i beitenæringa, og da spesielt reindriftnæringa i Nordland. Store tap de siste sesongene gjør at reindrifta i Nordland ikke lenger kan sies å være bærekraftig. Undersøkelser viser at dyrene er i godt hold, og at de ikke er angrepet av parasitter. Det er heller ikke for mange dyr i forhold til hva den enkelte reieneier har tillatelse til å ha på beite. Nordland har høyeste gjennomsnittlig slaktevekt i samisk reindrift på okser 1-2 år levert til slakteri, 36,6 kg. Samtidig har Nordland laveste tilgang på kalv etter tap, helt nede i 40 prosent i driftsåret 16/17 viser ressursregnskapet for reindrift. Nordland (og Troms) har over tid de høyeste tapene både av kalv og voksne dyr.

Nordland har gjennom rovviltforliket fått ansvar for ti ynglende jerv av 39 i hele landet, og ti familiegrupper på gaupe av 65. I tillegg har vi mye ørn, noe som er blitt et stort problem, spesielt på kysten. Vi har også ansvar for en årlig yngling på bjørn. Dette er høy tetthet av rovdyr i forhold til resten av landet.

Nordland fylkesting mener det er viktig å få en ny vurdering av bestandsmåla på de store rovdyra i Nordland slik at rovviltbelastninga i vårt fylke blir redusert.

Tap på grunn av påkjørsler, spesielt av tog, kan ifølge NINA reduseres ved at det settes opp viltgjerder og bygges overganger.

Dette er to av grunnene til at tapet er så stort, men det kan også være flere.

Vi har et ansvar for at vår urbefolknings rett til å drive sin historiske næring blir ivaretatt, også i Nordland, og ber om at det settes et spesielt fokus på den alvorlige situasjonen tamreinnæringa er i akkurat nå.

Med vennlig hilsen

Sonja A. Steen
fylkesordfører

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Hovedmottakere:

Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO

Kopi til:

Aase Refsnes			BODØ
Andreas Flåm			
Ebbesen Margunn	Stortingsrepresentant for Nordland 2017-2021		
Eirik Sivertsen	Stortingsrepresentant for Nordland 2017-2021		
Fylkesmannen i Nordland Geir Johnsen		0192	Oslo
Hanne Dyveke Søttar	Stortingsrepresentant for Nordland 2017-2021		
Hild-Marit Olsen Ingelin Noresjø			
Jonny Finstad	Stortingsrepresentant for Nordland 2017-2021		
Kjell-Børge Freiberg	Stortingsrepresentant for Nordland 2017-2021		
Knut Petter Torgersen			
Mona Fagerås	Stortingsrepresentant for Nordland 2017-2021		
NINA	Postboks 5685 Torgarden	7485	TRONDHEIM
Siv Mossleth	Stortingsrepresentant for Nordland 2017-2021		
Svein Eggesvik Tomas Norvoll			
Willfred Nordlund	Stortingsrepresentant for Nordland 2017-2021		
Åsunn Lyngedal	Stortingsrepresentant for Nordland 2017-2021		

Rovviltnemnda i region 7
c/o Fylkesmannen i Nordland, Moloveien 10
8002 BODØ

Trondheim, 19.03.2018

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2017/13019

Saksbehandler:
Gudrun Syrstad

Fastsettelse av nasjonale satser for tidlig nedsanking av sau og bruk av hjemmebeite

Miljødirektoratet fastsetter endringer i forskrift 1. januar 2013 nr. 3 om tilskudd til forebyggende tiltak mot roviltskader og konfliktdempende tiltak, og fastsetter nasjonale satser for tidlig nedsanking av sau og bruk av hjemmebeite. Alle endringene trådte i kraft 12. mars 2018.

Forslag til endringer i forskriften ble sendt på høring 20. desember 2017. Miljødirektoratet mottok 13 høringsinnspill, hvorav fra sju fylkesmenn, en kommune, to roviltnemnder, ett sauavslag og to fra sammenslåinger av interesseorganisasjoner. Høringsinstansene var generelt positive til felles nasjonale satser, og flere påpekte at det ville gi økt forutsigbarhet og mer likebehandling for brukerne.

Størrelsen på satsene kommenteres i alle høringsinnspillene, og flere påpeker at de ønsker en økning i satsen for hjemmebeite. Miljødirektoratet har på bakgrunn av høringen fastsatt forskriften med en økning i satsen for hjemmebeite fra kr 7,50 til kr 8. Satsen for tidlig nedsanking beholdes på kr 7 som foreslått i høringen, da denne allerede ligger i den øvre skalaen av satsene som beregnes av Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO).

Et par høringsparter foreslår en egen sats for kompensasjon for ekstraordinært tilsyn/ekstraordinære situasjoner. Miljødirektoratet viser til at hjemmelen til å fastsette nasjonale satser i forskriftens § 10 kun omfatter tiltak til tidlig nedsanking av sau og hjemmebeite. Noen fylkesmenn kommenterer i høringen at det kan fastsettes en egen sats også for forsinket slipp. Dette mener vi er lite aktuelt, og det er heller ikke hjemmel til dette etter § 10.

Miljødirektoratet viser videre til at de regionale roviltnemndene årlig tildeles budsjettmidler til tiltak i regionen. Innenfor denne rammen skal også akutte tiltak i skadesituasjoner ivaretas.

Miljødirektoratet foreslo i høringen at de aktuelle satsene kan justeres ved behov gjennom en endring av § 10. Flere av høringspartene ønsker en årlig prisjustering/indeksregulering av de foreslåtte satsene. Vi har på bakgrunn av høringsinnspillene fastsatt et nytt første ledd i § 10 om at satsene fastsettes av Miljødirektoratet på bakgrunn av en vurdering av NIBIO.

Utover dette gjøres ingen vesentlige endringer i forskriftsutkastet etter høringen. Alle endringene trådte i kraft 12. mars 2018.

Link til endret forskrift om tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2013-01-01-3>

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Knut Morten Vangen
seksjonsleder

Gudrun Syrstad
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Nordland Reindriftssamers Fylkeslag

Leder Ragnhild Sparrok Larsen

Mobil: 4767590

Til Miljødirektoratet

Nordland Reindriftssamers Fylkeslag ønsker at gi innspill til uttak av jerv i Nordland gjennom lisensjakta.

Rovviltnemnda i Nordland satt en kvote på uttak av 16 jerv i lisensjaktperioden september 2017-februar 2018. Av disse er kun 1 jerv tatt ut.

NRF forventer at rovviltmyndighetene iverksetter tiltak for å sikter uttak på de gjenstående jervene innen årets kalvning setter i gang.

Mvh Nordland Reindriftssamers Fylkeslag

Ragnhild Sparrok Larsen

Leder

(sign.)

Saltdal kommune
Kirkegaten 23
8250 Rognan

Trondheim, 20.03.2018

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2017/11786

Saksbehandler:
Jan Paul Bolstad

Klage på avvisningsvedtak - søknad om kvotejakt på gaupe i Saltdal kommune 2018

Med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 16 og § 77 jf. lov 29. mai 1981 nr. 38 om viltet (viltloven) § 9, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13 første ledd, jf. §§ 1 og 3 tar direktoratet klagen fra Saltdal kommune om avvisning av søknad om kvotejakt på gaupe til følge. Direktoratet har behandlet Saltdal kommune sin søknad om kvotejakt på gaupe i 2018 og avslår søknaden. Det er lagt avgjørende vekt på måloppnåelsen for gaupe i rovviltregion 7 – Nordland og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning.

Det vises til søknad 22. desember 2017 fra Saltdal kommune om kvotejakt på tre gauper i Saltdal kommune i 2018 og til direktoratets avvisning av søknaden 5. januar 2018. Saltdal kommune har i brev 25. januar 2018 klaget på direktoratets avvisningsvedtak. Det vises også til Saltdal kommune sin epost av 16. mars 2018 om direktoratets saksbehandlingstid av søknaden.

Bakgrunn og innhold

Miljødirektoratet mottok søknad fra Saltdal kommune om å åpne for kvote på jakt på gaupe i Saltdal kommune i 2018. Søknaden begrunnes med uforholdsmessige store tap av sau og rein til rovvilt over flere år, hvor gaupe er den største skadevolderen. Kommunen viser også til at gaupebestanden i kommunen er svært god og at arten produserer et høstingsverdig overskudd, men at beitenæringen bærer en stor byrde i forhold til rovvilt. Kommunen mener det bør tas ut 3 gauper i kommunen. Direktoratet avviste Saltdal kommune sin søknad om kvotejakt med bakgrunn i at direktoratet allerede hadde tatt stilling til, etter anmodning fra rovviltnemnda i region 7, å åpne for kvotejakt på gaupe i hele regionen, inkludert Saltdal kommune. Saltdal kommune har klaget på direktoratets avvisningsvedtak og mener søknaden må realitetsbehandles med bakgrunn i rovviltforskriften § 13 første ledd.

Vurdering av klage på avvisningsvedtak:

Direktoratet har vurdert klagen og er enig med Saltdal kommune i at det allikevel er adgang til å søke om kvotejakt på gaupe i medhold av rovviltforskriften § 13 første ledd. Dette medfører at

direktoratet vil realitetsbehandle søknad 22. desember 2017 om kvotejakt på gaupe i Saltdal kommune i 2018.

Direktoratets vurdering

Lovgrunnlaget:

Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven), lov 29. mai 1981 nr. 38 om viltet (viltloven) og forskrift 18.mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) danner den juridiske rammen for Miljødirektoratet sitt vedtak i saken.

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1) lyder:

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.»

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sin naturlige utbredelse. Tiltak etter naturmangfoldloven skal midlertidig avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i et annet tempo enn om naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften, og gjennom de regionale forvaltningsplanene for rovvilt som er utarbeidet av rovviltneemdene.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt senere i vedtaket. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnadene ved miljøforringelse. Vedtaket gjelder søknad om kvote for jakt på gaupe og det er ikke aktuelt å stille fordyrende vilkår i vedtaket. Miljødirektoratet anser derfor ikke § 11 som relevant i saken.

Det vises til naturmangfoldloven § 16 og § 77, jf. rovviltforskriften § 13, jf. §§ 1 og 3, hvor det fremgår:

Naturmangfoldloven § 16 (høsting av vilt og lakse- og innlandsfisk):

Vedtaket om å tillate høsting av vilt treffes med hjemmel i lov 29.mai 1981 nr. 38 om jakt og fangst av vilt (viltloven).

(...)

Ved avgjørelse om å tillate høsting og om fremgangsmåte ved høsting skal det videre legges vekt på artens funksjon i økosystemet og den virkning høstingen kan ha på det biologiske mangfoldet for øvrig. Det skal også legges vekt på artens betydning for næring og rekreasjon, høstingstradisjon i vedkommende område og på skade som arten gjør.

Rovviltforskriften § 1 (Formål):

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at

hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Rovviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):

I Norge skal det årlig være 65 ynglinger av gaupe, 39 ynglinger av jerv og 13 ynglinger av bjørn. (...)

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, herunder også beskrive det antall årlige ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig.

Rovviltforskriften § 13 (Miljødirektoratets myndighet til å fatte vedtak om felling og jakt):

Miljødirektoratet kan fatte vedtak om skadefelling, kvote for betinget skadefelling, kvote for lisensfelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv eller kvotejakt for gaupe av eget tiltak eller etter søknad. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6. (...)

Politiske og forvaltningsmessige rammevilkår:

Direktoratet viser til Representantforslag 163 S (2010-2011), og Stortingets behandling av dette den 17. juni 2011 hvor det ble inngått et nytt enstemmig rovviltforlik. Av rovviltforliket i 2011 fremgår det innledningsvis at norsk rovviltforvaltning fremdeles skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette.

Det vises også til forvaltningsplan for region 7 hvor det fremgår at det nasjonale bestandsmålet for gaupe kan oppnås innenfor hele fastlandsdelen av Nordland. Videre at bestanden skal holdes nærmest mulig bestandsmålet og mest mulig spredt i fylket for å fordele byrden for beitebrukerne. Videre skal små reinbeitedistrikt som Balvatn i Saltdal kommune ikke ha mer enn en familiegruppe per år. Direktoratet ser ikke at det gjennom forvaltningsplanen fremkommer en tydelig geografisk differensiert forvaltning av gaupe. Direktoratet mener det må foreligge en tydelig geografisk differensiert forvaltning av gaupe i regionen, for at de hensyn som er nedfelt naturmangfoldloven § 12 skal ivaretas.

Om bestandssituasjonen for gaupe i rovviltregion 7- Nordland:

Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8. Direktoratet viser til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av Nasjonalt overvåkingsprogrammet for rovvilt, og Rovdata er den sentrale leverandøren av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd.

I region 7 er det fastsatt et mål på 10 årlige ynglinger av gaupe. Regionen har ligget under dette målet de siste ti årene med unntak av 2009 og 2013. I årene 2012 og 2013 det påvist henholdsvis 8 og 10 familiegrupper av gaupe. Fra 2014 er det registrert mellom 4 og 6.5 familiegrupper i regionen. Direktoratet ser at uttak av gaupe etter 2013 ikke har medført den ønskede veksten mot bestandsmålet i regionen. Videre viser NINAs prognosemodell at det i regionen er 91 % sannsynlighet for at gaupebestanden vil ligge under bestandsmålet før jakt i 2018 (NINA Rapport 1370). I Saltdal kommune registreres og dokumenteres det en til to familiegrupper av gaupe årlig. Familiegruppene inngår dermed årlig som en del av måloppnåelsen for regionen. Fra 1. oktober 2017 til 28. februar (overvåkingsperioden for gaupe) er det registrert tre familiegrupper av gaupe i Saltdal kommune jf. Rovbase. Hvorvidt dette er tre ulike familiegrupper eller samme familiegruppe er foreløpig ikke kjent. Rovdata skal rapportere dette og status for familiegrupper i landet og den enkelte region innen 1. juni 2018.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen gaupebestanden utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. Bestanden er ikke begrenset av tilgjengelig areal. Det er kjent at gaupe kan bli smittet med skabb. Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt og skadefelling, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen. Siden 1. januar 2017 er det registrert en avgang på åtte gauper i region 7- Nordland. Fem ble felt under kvotejakt i 2017 (to av disse i Saltdal kommune) og tre gauper er felt på skadefelling, en i mars 2017 og to i februar 2018. Ingen av disse i Saltdal kommune.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter direktoratets syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

Vurdering av søknad om kvotejakt på gaupe i Saltdal kommune i 2018:

Direktoratet har myndighet til å fatte vedtak om kvote for jakt på gaupe av eget tiltak eller etter søknad. Også når bestandsmålet ikke er nådd, jf. § 13. Ifølge retningslinjene til § 13 første ledd 2 pkt. kan det i enkelte tilfeller være nødvendig eller hensiktsmessig å gi mulighet for en begrenset felling/jakt i nærmere fastsatte deler av regionen selv om bestandsmålet ikke er nådd, spesielt i områder der det ut fra en vedtatt regional forvaltningsplan for rovvilt ikke skal legges til rette for yngling av arten fordi skadepotensialet i forhold til bufe eller tamrein er stort.

Direktoratet har vurdert bestandssituasjonen for gaupe i region 7 og i Saltdal kommune og funnet at det er påkrevd en vekst i bestanden mot bestandsmålet på 10 årlige ynglinger. Direktoratet kan ikke se at et vedtak om kvotejakt på gaupe er forenelig med en økt bestandsvekst. Direktoratet kan heller ikke se at det er lagt opp til en differensiert forvaltning av gaupe i regionen eller i Saltdal kommune som viser hvilke områder det skal legges til rette for, eller ikke legges til rette for, yngling av arten. Etter en totalvurdering har Miljødirektoratet kommet frem til at søknaden avslås.

Vedtak

Med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13 første ledd, jf. §§ 1 og 3, avslår direktoratet søknad om kvotejakt på gaupe i Saltdal kommune i 2018.

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen 3 uker fra mottagelse av underretning, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal fremsettes for Miljødirektoratet for forberedende klagebehandling, jf. forvaltningsloven § 32.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
Fung. seksjonsleder

Jan Paul Bolstad
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Fylkesmannen i Nordland	Moloveien 10	8002	Bodø
Rovviltnemnda i region 7	c/o Fylkesmannen i Nordland, Moloveien 10	8002	BODØ

ROVVILTNEMNDA I REGION 5 Hedmark

Miljødirektoratet

Deres ref

Vår ref

Arkivnr

Dato
3.04.2018

Tildeling av midler til ulike typer forebyggende og konfliktdempende tiltak (FKT-midler) i 2018

Regional rovviltnemnd Hedmark (region 5) behandlet fordelingen av 2018-midlene i møte 13.mars 2018, sak 5/18. Dette var andre gangs behandling. Første gangs behandling skjedde i møte 29.januar 2018, sak 4/18. På dette tidspunktet forelå ikke den endelige tildelingen fra Miljødirektoratet (MD). Men nemnda var opptatt av at søknader og avklaringer skjedde raskest mulig for å legge til rette for god planlegging og forvaltning beitesesongen 2018. Nemnda forutsatte en tilskuddsramme som innebar at økte satser til ulike tiltak ville bli kompensert i MD's tildeling. Tilskuddsrammen ble derfor satt til 14,5 mill kroner.

Endelig tildeling fra MD til Region 5 ble satt til 13 mill kroner. Region 5 har med dette fått en budsjettamme som er lavere enn det som er signalisert gjennom tidligere dialog med MD, og dessuten redusert i forhold til fjoråret. På denne bakgrunnen inneholder det nye vedtaket fra Region 5-nemnda til dels betydelige kutt i enkeltposter: Diverseposten; halvert ned til 25' kr, forskning, utvikling og evaluering redusert fra 100' kroner til 0, konfliktdempende tiltak redusert med 180' kroner (30 %), tekniske tiltak fra 305' til 30' kroner, gjerdeprosjektene i Trysil/Grue redusert med 100' kroner (med 220' målt mot forbruk 2017), gjerding redusert fra 150' til 25' kroner, forberedt tidlignsanking redusert fra 2,3 mill kroner til 2 mill kroner, og akutte tiltak redusert fra 700' kroner til 500' kroner.

Det nemnda reagerer sterkest på, er at det i MD's tildelingsbrev av 22.02,2018 framgår at *reduksjonen delvis anses kompensert gjennom en ny ordning med tilskudd til kommuner med ulvrevir*. Vi mener at dette er en urimelig og feil argumentasjon. Ulvrevir-kompensasjonen kan ikke, helt eller delvis, finansieres fra rovviltnemndenes trange budsjettammer. Så langt vi forstår, må denne tilskuddsordningen stå på egne bein. I motsatt fall vil nemndenes prioriteringer og årlige budsjetter være ytterligere fjernstyrt fra sentralt forvaltningshold og ennå en flik av nemndenes myndighet fjernet.

Videre har MD oppgitt overfor sekretariatet at satser for tidlig sankning og hjemmebeite er endelig vedtatt til henholdsvis 7 kr og 8 kr pr dyr pr dag. Dette er en økning sett opp mot høringsforslaget der satsene for hjemmebeite var foreslått til 7,50 kr pr dyr pr dag. Nemnden i region 5 kan ikke se at denne beskjedne økningen skal hentes fra de knappe budsjettammene som er til rådighet. Etter vår oppfatning gir dette et helt ut feil signal når det ellers fra politisk hold sies at beitenæringenes tap grunnet rovvilt skal kompenseres fullt ut.

På denne bakgrunn ber Rovviltnemnda i region 5, Hedmark, om at det etterbevilges 1,5 mill kroner til årets budsjettammer for denne regionen.

Postadresse:
Rovviltnemnda i region 5
c/o Fylkesmannen i Hedmark
Postboks 4034
2306 HAMAR

Leder for rovviltnemnda:
Arnfinn Nergård
arnfinn.nergard@hedmark.org
www.fylkesmannen.no/rovhe

Saksbehandler:
Ståle Sørensen
Tlf. 62 55 11 70

Arnfinn Nergård/s

Reidar Åsgård/s

Eli Wathne/s

Berit Haveråen/s

Jon Anders Mortensson/s

Voengel Njaarke Reinbeitedistrikt

Direktoratet For Naturforvaltning
Tungsletta 2
7047 Trondheim

Deres referanse:

Vår referanse:

Majavatn, 04.04.2018

Anmodning om hiuttak av jerv i Voengel Njaarke Reinbeitedistrikt.

Viser til at det er jervyngling i Kjerringdalen i Bindal Kommune. I følge forvatningsplan for både for Nordland og Trøndelag skal det ikke være yngling av jerv vest for E-6. Viser også til vår søknad til dere, av 06.02.2018 om ekstraordinært uttak av jerv i vårt område på vinterbeitene. Viser også til at det ble registrert yngling i 2017 i Aundalen, Høylandet kommune, uten at det ble foretatt hiuttak på denne ynglingen.

Det er etter vårt syn alvorlig at DN ikke tar hensyn til vedtatte forvaltningsplaner som sier at det ikke skal være yngling av jerv vest for E-6. Vi henstiller på det sterkeste at hiuttak blir gjennomført.

Hi lokaliteten ligger i nærheten av vårt kalvingsområdet slik at våre kalver blir det naturlige matfatet til dette hiet.

Med hilsen

Knut-Tore Kappfjell
Formann

Kopi:
Rovviltnemda i Nordland

Postadresse:
Tomasvassveien 33
8680 Trofors
Epost:
voengel.njaarke@gmail.com

Bankkonto:
4530.28.21007

Tlf. 45660996

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Rovviltnemnda i region 7
c/o Fylkesmannen i Nordland, Moloveien 10
8002 BODØ

Deres ref

Vår ref

Dato

16/1911-11

5. april 2018

Forvaltningsplan for rovvilt i region 7 og ny vurdering av kvotejakt på gaupe i 2018

Vi viser til brev fra rovviltnemnda i region 7 – Nordland, datert 23. februar 2018, om kvotejakt på gaupe i Nordland i 2018 og om rovviltnemndas oppfølging av departementets bestilling i brev 19. september 2017 om å se på forvaltningsplanen for rovvilt på nytt.

Rovviltnemnda har bedt departementet om å gjøre en vurdering av Miljødirektoratets beslutning om ikke å åpne for kvotejakt på gaupe i Nordland i 2018. Nemnda mener det bør åpnes for en begrenset kvotejakt inneværende vinter, av hensyn til ivaretagelse av beitenæringene. Vi kan ikke se det er grunnlag for å endre Miljødirektoratets beslutning. Gaupebestanden har over flere år vært under bestandsmålet, og det må legges opp til en forvaltning som bidrar til bestandsvekst i regionen, slik at bestandsmålet blir oppnådd. Akutte skadesituasjoner må løses gjennom skadefelling. Vi vil dermed ikke ta saken opp til vurdering.

Når det gjelder arbeidet med forvaltningsplanen for rovvilt, har rovviltnemnda nå utsatt det videre planarbeidet, og har bedt om et møte med Klima- og miljødepartementet for å drøfte utfordringene med sonering og bestandsmål i regionen. Nemnda ønsker at også Landbruks- og matdepartementet og Fylkesmannen i Nordland ved miljøvernavdelingen og landbruks- og reindriftsavdelingen deltar på møtet. Vi stiller oss positiv til et møte med rovviltnemnda og nemndas sekretariat, men vi ser ikke behov for deltagelse fra Landbruks- og matdepartementet og øvrig deltagelse fra Fylkesmannen på dette tidspunktet. I det videre planarbeidet vil det derimot bli nødvendig for rovviltnemnda å innhente nødvendige miljø-, landbruk- og reindriftsfaglige kompetanse, slik at beitedyr og rovvilt blir ivaretatt på en best mulig måte. Vi forstår imidlertid at rovviltnemnda mener det er behov for ytterligere styringssignaler før arbeidet med forvaltningsplanen tas opp igjen.

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 882

Avdeling
Naturforvaltnings-
avdelingen

Saksbehandler
Harald Askilsrud
22 24 60 38

Vi ønsker derfor rovviltnemnda i region 7 velkommen til møte med statssekretær Atle Hamar i Klima- og miljødepartementets lokaler den 23. april 2018 kl. 12:30.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Harald Askilsrud
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi:

Fylkesmannen i Nordland
Miljødirektoratet

Miljødirektoratet
Postboks 5672, Sluppen
7485 TRONDHEIM

Deres ref.:

Vår saksbehandler:
Jon Arne Leirvik

Arkivkode:
16/00962-16

Dato:
06.04.2018

Anmodning om ekstraordinært uttak av jerv i Tovenområdet

Etter å ha fått en bekymringsmelding fra Røssåga/ Toven reinbeitedistrikt ved Leif Aksel Renfjell, reindriftsutøver i Toven, om mye jerveaktivitet i Toven, spesielt imot Leirvika. Da dette er i kalvingsområdet hans vet han ikke hva han skal gjøre, han vurderer å utsette flyttingen fra vinterbeite til vårbeite til situasjonen er avklart. Det er funnet spor av minst 2 individer av jerv, et mathi og det er funnet avføring til DNA-analyse. SNO har vært i området og dokumentert sporene, og skal dit de nærmeste dagene for å se på mathiet. Den største aktiviteten er i området som heter Neverlidalen, det er der mathiet også ligger.

Hemnes kommune ønsker med dette å anmode om ekstraordinært uttak av jerv i det aktuelle området, Toven. Etter opplysningene i Rovbasen er det bare tatt ut 1 jerv i Nordland under lisensjakten 2017/ 2018, av en tildelingskvote på 16 jerver. Det er heller ikke noe i Rovbasen som viser til ekstraordinære uttak av jerv i perioden 15. mars til d.d. 2018. I og med dette er i kalvingsområdet til Leif Aksel Renfjell, bør slike ekstraordinære uttak prioriteres, og området er heller ikke inne i jervesonen for Nordland.

Det er en uholdbar situasjon for reindriftsutøveren i området å ha så stor aktivitet av jerv i kalvingsområdet sitt, det er derfor ønskelig at ekstraordinært uttak blir gjennomført i det aktuelle området.

Med vennlig hilsen

Jon Arne Leirvik
Rådgiver
Enhet tekniske tjenester

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Deres dato:
Deres ref.:
Gradering:

Objektkode: /
Emnekode: P K40

Miljødirektoratet
post@miljodir.no

UTTAK AV JERV I KALVINGSLAND FOR REIN I BEIARN KOMMUNE

Beiarn kommune fikk den 4. april melding fra Saltfjellet reinbeitedistrikt om observert jervyngling øverst i Arstaddalen/Glomfjellet i Beiarn kommune. Rein er drept, og reiene har registrert slepespor etter at tisper har båret mat til ungene i hiet. Viser også til vedlagte notat vedr. henvendelsen.

Hiet ligger i følge Saltfjellet reinbeitedistrikt i et område som så sent som i fjor ble brukt til kalvingsland for rein. Området er kartfestet som kalvingsland i Forvaltningsplan for rovvilt i region 7 – Nordland. Det vises til pkt. 2.9 Kart – kalvingsland for rein og arealsonering for jerv og bjørn. Området ligger langt utenfor arealsonen for jerv.

Det er først og fremst med tanke på reindriften vi ber Miljødirektoratet raskt om å vurdere om familieføremkomsten bør taes ut, da jerven gjør mye skade på tamreinen i området. Området grenser også til beiteområdet for sau i Gråtådalen i Beiarn. Et økt antall jerv i området er ikke ønskelig.

Reinbeitedistriktet har ytret ønske om snarlig avgjørelse. Det haster for reiene som har planlagt å benytte området til kalving også i år, å få klarlagt om det er tilrådelig. En ekstra flytting vil være en belastning for drektige simler.

Med vennlig hilsen
Beiarn kommune

Monika Sande
Ordfører

Anne Maren Wasmuth
Leder plan og forvaltning avd. teknisk/landbruk

Kopi til:

Miljødirektoratet, v/Anders Braa

Saltfjellet reinbeitedistrikt, ved Per Ole Oskal, Junkerdal 8255 RØKLAND

Fylkesmannen i Nordland, Rovviltnemnda, v/Øystein Skogstad,
Statens naturoppsyn, v/Vegar Pedersen,

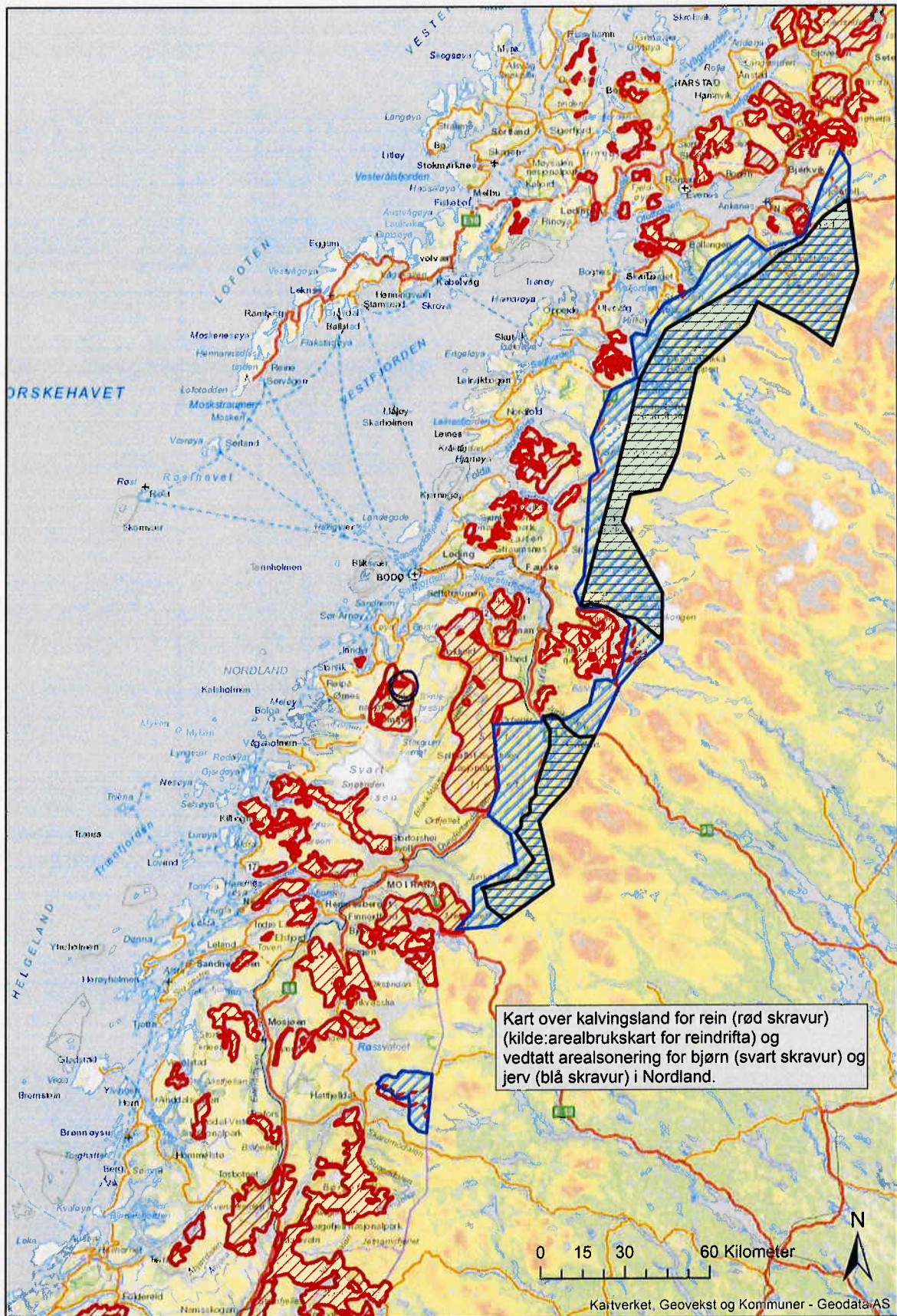
Vedlegg:

Notat henvendelse jervyngning

Kart over kalvingsland og arealsoner jerv.

2.9 Kart – kalvingsland for rein og arealsonering for jerv og bjørn

Journal for henvendelse.
Tidspunkt .

05.04.2018

Saksnr.
18/194

Arkivkode
K40

Avd/Sek/Saksb
BK/TEK/AMW

Deres ref.

MELDING OM JERVYNGLING

Saksbehandler: Anne Maren Wasmuth
Sted: Telefon
Varighet: 10 min
Aktører: Per Thomas Kuhmunen og saksbehandler

Beskrivelse:

Telefon fra reineier Per Thomas Kuhmunen ca. kl. 9.00 den 4. april 2018 om observert jervyngling i Arstaddalen. Rein er drept. Spor av at tispa har båret mat til ungene i hiet. Kuhmunen mener det er den samme tispa som ynglet i Gråtådalen i 2017.

Kuhmunen har varslet SNO som skulle varsle Fylkesmannen i Nordland. Ønske fra reineierne om hiuttak. Fordi tispa beveger seg i et beiteområde for både sau og rein (området Gråtådalen – Arstaddalen), spør Kuhmunen etter kommunalt engasjement i saken.

Byrkije Reinbeitedistrikt v/Tor
Enok Larsen
Austfiplingdalsvegen 490
8680 Trofors
Tlf 41647755
tor.enok@online.no

Miljødirektoratet
Postboks 5672
Torgarden
7485 Trondheim

Simskaret 16.04.2018

Angående hiuttak av jerv i Byrkije reinbeitedistrikt

Byrkije har siste vinter benyttet vinterbeitene i Grane og Hattfjelldal, vi har i vinter hatt store utfordringer med rovdyr da spesielt gaupe og jerv. Det har vært gitt to skadefellingstillatelser på gaupe, men det har kun lyktes å ta ut en av disse ved jakt.

Første delen av høsten og vinteren var det jerven som gjorde mest skade både direkte i form av rovdyrtap og indirekte med uro i flokken, senere flyttet vi flokken mot Hattfjelldal (Nerlifjellet) og mer lavlendt område. I lavlandet var det gaupa som var den største utfordringen, det kom også jerv inn i området på grunn av stor tilgang på åtsel. Konsekvensen ble at reinen ble svært urolig på grunn av stor rovdyrtetthet.

Siste sesong 2016 tipset vi SNO ved flere anledninger at vi mistenkte jerv yngling i området rundt Skinnfjellet men det ble ikke konstatert noen yngling. Vi konkluderer med bakgrunn i aktiviteten i sommer og frem til nå at det likevel må ha vært yngling i området. I vinter har vi gjort en grundigere jobb og gitt konkrete tips om hull i snø med stor jerv aktivitet, SNO har vært flere ganger og konstatert aktivitet på grunn av yngling.

I og med at dette er innenfor Byrkije reinbeitedistrikts kalvingsområde er dette en alvorlig situasjon. Det bør ikke under noen omstendighet aksepteres yngling i dette område så vi forventes at dette hiet tas ut snarest for å unngå katastrofe under kalvingen 2018.

Siste beitesesong har vi hatt store tap på kalv, både tidligtap under kalving og tap etter kalvmerking. Etter kalving og merking sender vi flokken tilbake nordover mot det aktuelle ynglingsområdet. Vi ser at tapene i området har steget betraktelig siste årene og uroen i flokken er blitt stort problem som forårsaker et voldsom arbeidsbelastning på den enkelte reindriftsutøver. Det er også observert manglende beitero som vanskeliggjør at dyrene kan opparbeide et godt utgangspunkt for neste vinter. Det påvirker også kvalitet og slaktevekt på dyra. Fjellkjeden som ynglingen ligger i er lang og smal noe som gjør det svært vanskelig og kunne drive rasjonell reindrift med et så stort uromoment.

Byrkije har en lang grense mot Sverige der vi i tillegg til tider opplever massive angrep fra den svenske jervstammen. At det i tillegg skal tillates at det etableres en lokal stamme nær kalvingsområdene gjør det vanskelig å opprettholde tradisjonell reindrift.

Med bakgrunn i dette krever Byrkije reinbeitedistrikt at det fra miljødirektoratet aksepteres at det gjøres hiuttak av jerv i det aktuelle området umiddelbart.

Mvh Byrkije Reinbeitedistrikt

Leder Tor Enok Larsen

Bekymringsmelding

Vi i Lasken beitelag (Rana kommune) er svært bekymret for beitesesongen-18, da det er observert stor aktivitet av jerv i beiteområdet vårt. I tillegg er det dokumentert yngling litt lenger nord i kommunen.

Høsten-17 hadde vi uro, observasjon av jerv og tap til jerv i Lasken beitelag. I juni skal 400 sau og 800 lam slippes på utmarksbeite her, og vi frykter store lidelser og tap.

Ønsker med dette at det settes igang tiltak som kan forhindre en beitesesong som ingen ønsker seg! Vi vet av erfaring at en slik jervaktivitet i et prioritert beiteområde blir svært ressurskrevende, både for SNO og oss saubønder. I tillegg til antatt store beløp til erstatning og evt ekstraordinære tiltak, bør elementer som dyre-etikk og psykisk helse til dyreholder tas med i vurderingen om hvor vi skal ha jervyngling i landet.

Med hilsen

Randi M. Sollien-Røssvoll for Lasken beitelag.

Hiuttak i Lasken beitelag

Viser til hiaktivitet midt i oppslippområdet til Lasken beitelag (Rana kommune) og søker herved om hiuttak!

Med to jervhi i hvert sitt nabobeiteområde, går vi saueholdere våren i møte på verst tenkelig vis! Hadde vi hatt muligheter å slippe dyrene våre andre steder, hadde vi selvsagt gjort det. Men det har vi ikke.

Med jervhi i utslippområdet frykter vi store lammetap tidlig i beitesesongen, noe som fører til uheldige ringvirkninger som jurbetennelse på sau. Vi vet at denne tispå er prega på sau, da det med stor sannsynlighet var bla denne som forårsaket noe av tapene vi hadde i dette området høsten-17.

I 2012 opplevde vi store tap til bjørn tidlig i beitesesongen. Vi brukte flere sesonger på å bygge opp våre besetninger etter store inngrep og utsjalting av produksjonsdyr.

Vi kan rett og slett ikke akseptere jervhi midt i utslippsområde til et aktivt beitelag som holder til i beiteprioritert område!

Med hilsen

Lasken beitelag v/ Randi M. Sollien-Røssvoll

Fra: Anne Kari[annesnefjell@online.no]
Dato: 5. mai 2018 11:40:00
Til: FMNO Postmottak Fylkesmannen i Nordland
Tittel: Uttak av jerv i Nordland våren 2018

Til
Rovviltnemnda i region 7
c/o Fylkesmannen i Nordland, Moloveien 10
8002 Bodø

Nordland Sau og Geit ønsker å gi følgende innspill til situasjonen som nå er oppstått i forhold til uttak av jerv i Nordland gjennom lisensjakta 17/18;

Som kjent ble det av rovviltnemnda i Nordland satt en kvote på uttak av 16 jerver i lisensjaktperioden september 2017 - februar 2018. Av disse er pr i dag kun en jerv tatt ut.
Nordland Sau og Geit forutsetter at rovviltmyndighetene straks iverksetter tiltak for å sikre uttak av de gjenstående 15 jervene slik at det samlede uttak blir i tråd med rovviltnemndas vedtak.
Vi ber samtidig om å bli orientert fremover på hvordan dette arbeidet blir fulgt opp.

Styret i Nordland Sau og Geit.
Bodø 23.04.2018

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Miljødirektoratet
Postboks 5672 Torgarden
7485 TRONDHEIM

Deres ref

Vår ref

Dato

12/3192-32

24. april 2018

Skadefelling og ekstraordinære uttak av ulv

Departementet viser til at vi nå går inn i den perioden på året der det forventes å dukke opp enkelte ulver som streifer utenfor ulvesona. Av hensyn til beitenæringene og avverging av mulige fremtidige skader, er det etablert en høy beredskap for oppfølging av slike ulver og lav terskel for å tillate felling i forkant av beitesesongen. Dette arbeidet skal følges opp videre.

Den genetiske situasjonen for den sør-skandinaviske ulvebestanden er imidlertid alvorlig. Det er derfor nødvendig å gjøre tiltak for best mulig beskyttelse av genetisk verdifulle ulver, dvs. finskrussiske innvandrere og deres førstegenerasjons avkom. Vi har også felles retningslinjer mellom norske og svenske myndigheter som stiller krav om at begge land så langt det er mulig skal unngå utilsiktet felling av slike ulver.

De faglige utredningene som er gjort i Sverige sier at det som et minimum må være en innvandringstakt på én finskrussisk ulv hvert femte år for at en ulvebestand på dagens nivå er tilstrekkelig for å tilfredsstillte kriteriene for såkalt gunstig bevaringsstatus. Immigrantene medregnes ikke før de har etablert seg i bestanden, reprodusert seg og deres førstegenerasjons avkom spres videre i bestanden. Dersom immigrasjon av nye ulver mislykkes er de faglige vurderingene at den sør-skandinaviske ulvebestanden må tillates å øke i antall. I så fall kan dette medføre også en betydelig endret situasjon for beitenæringene sammenlignet med i dag.

Det som nå er særlig aktuelt i den nærmeste fremtid, er vurderinger av skadefelling av streifulver som dukker opp utenfor ulvesona i forkant av beitesesongen. Departementet ber i den sammenheng Miljødirektoratet om å sørge for en tett oppfølging av slike streifulver, og så langt det er mulig avklare individenes genetiske status i forkant av fellingsforsøk.

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 882

Avdeling
Naturforvaltnings-
avdelingen

Saksbehandler
Tommy Andersen
22 24 60 54

Departementet erkjenner at det kan oppstå situasjoner der dette i praksis er utfordrende, og at genetisk status i enkelte tilfeller vanskelig lar seg avklare i forkant.

Til slutt ber departementet om å bli raskt informert dersom genetisk verdifulle ulver blir påvist.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Tommy Andersen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder
Fylkesmannen i Buskerud
Fylkesmannen i Finnmark
Fylkesmannen i Hedmark
Fylkesmannen i Hordaland
Fylkesmannen i Møre og Romsdal
Fylkesmannen i Nordland
Fylkesmannen i Oppland
Fylkesmannen i Oslo og Akershus
Fylkesmannen i Rogaland
Fylkesmannen i Sogn og Fjordane
Fylkesmannen i Telemark
Fylkesmannen i Troms
Fylkesmannen i Trøndelag
Fylkesmannen i Vestfold
Fylkesmannen i Østfold
Roviltnemnda i region 1
Roviltnemnda i region 2
Roviltnemnda i region 3
Roviltnemnda i region 4
Roviltnemnda i region 5
Roviltnemnda i region 6
Roviltnemnda i region 7
Roviltnemnda i region 8

Fylkesmannen i Nordland
Moloveien 10
8002 Bodø

Trondheim, 30.04.2018

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2018/5187

Saksbehandler:
Veronica Sahlén

Kvote for betinget skadefelling på ulv - mai 2018 - hele landet

Med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, gir Miljødirektoratet fylkesmennene betingede skadefellingstillatelser på inntil 4 ulv frem til og med 31.05.2018. Tillatelsen gjelder i hele landet unntatt ulvesonen. Vedtak og felte individer skal uten opphold registreres i Miljøvedtaksregisteret og Rovbase. Betingede skadefellingstillatelser kan iverksettes i flere områder samtidig.

Generelt

Ved behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004), fastsatte Stortinget nasjonale bestandsmål for gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004). Det ble også vedtatt å opprette åtte forvaltningsregioner for rovvilt jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004). Ved behandlingen av Meld. St. 21 (2015-2016), fastsatte Stortinget et nytt nasjonalt bestandsmål for ulv og endringer i ulvesonen, jf. Innst. 330 S (2015-2016).

Gjennom rovviltforskriften § 7 er de regionale rovviltnemndene gitt myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling etter forskriftens § 8 når bestandene ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for hver enkelt art i regionene. Kvoten fastsettes som antall enkeltindivider som kan felles innenfor regionen i perioden 1. juni til og med 15. februar. Videre er det slik at Miljødirektoratet har myndighet til å fatte vedtak om alle former for felling og jakt etter eget tiltak eller søknad jf. forskriften § 13. Myndigheten gjelder hele året og i perioden fra 16. februar til og med 31. mai er det kun Miljødirektoratet som har slik myndighet til å vedta skadefelling. Det er et vilkår at slik felling ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut ifra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6. Miljødirektoratet har med bakgrunn i dagens situasjon vurdert at det er hensiktsmessig at det gis en samlet kvote for betinget skadefelling av ulv for perioden frem til og med 31. mai 2018. Tillatelsen gjelder i hele landet unntatt ulvesonen.

Rovdata publiserte en foreløpig statusrapport for ulv i Norge 8. mars 2018. Rapporten viser til at det

i perioden 1. oktober 2017 - 5. mars 2018 er dokumentert totalt 108 - 110 ulver i Norge, og per 31. mars var det i Sverige påvist 314 individer (foreløpig rapport pr. 13. april 2018). Minst 70 - 72 av ulvene har helnorsk tilhold og minst 38 individer hadde tilhold på begge sider av riksgrensen. Det er foreløpig påvist yngling (valpekull født i 2017) i 13 ulverevir som berører Norge og 33 som berører Sverige, hvorav 8 i helnorske, 28 helsvenske og 5 i grenserevir. Etter deling mellom Norge og Sverige er foreløpig bestandsstatus i Norge 10,5 ynglinger. Døde ulver i løpet av overvåkingsperioden 1. oktober 2017 til og med 31. mars 2018 trekkes fra disse tallene. Etter 1. oktober er det registrert 76 døde ulver i Skandinavia, hvorav 28 i Norge og 48 i Sverige. Av de døde ulvene i Norge kom 19 fra Osdalen eller Julussa-revirene. Endelig bestandsstatusrapport for ulv i Skandinavia i 2017/2018 vil foreligge juni 2018.

Utenfor ulvesonen er det etter 1. april påvist minst én enslig ulv (Tynset kommune), samt en forvaltningsmerket ulv fra Slettåsreviret, begge i Hedmark fylke. Den forvaltningsmerkede ulven har nå gått tilbake inn i ulvesonen.

Omfanget av ulveskader utgjør ca. 7 % av det totale skadeomfanget på sau som er erstattet som tatt av rovvilt de siste ti årene, men er høyere i områder tilgrensende ulvesonen. I beitesesongen 2017 utgjorde ulveskader 26 % av tapet i Hedmark, og skadene var i all hovedsak utenfor ulvesonen. Andelen ulveskader på tamrein har ligget på ca. 0,3 % i samme periode. Hoveddelene av tapet skjer utenfor ulvesonen og det er streifende ulv som forårsaker det meste av tapet.

Det har årlig blitt felt ulver på skadefelling i Norge og de siste årene har omfanget vært mellom 5-9 individer per fellingsår (1. april til og med 31. mars). Skadefelling utgjør en liten andel av den kjente dødeligheten for ulv i Norge. Figur 2 viser utviklingen av antall ulv felt på skadefelling i Norge i forhold til antall ulv i Skandinavia og antall revir av ulv (familiegrupper og revirmarkerende par) i Norge. Antall revir inkluderer grenserevir etter deling med Sverige.

Skadefelling i Norge i nåværende omfang ser ikke ut å ha vært til hinder for en økende bestandsstørrelse i Norge (se Figur 1).

Figur 1. Utviklingen i ulvebestanden i Skandinavia og Norge, samt antall ulv felt på skadefelling i tilsvarende periode (1. april 1998 til og med 31. mars 2018). *Endelig bestandsstatus for 2017/18 vil foreligge juni 2018.

Ut fra disse vurderingene og med tanke på rask iverksettelse, i de tilfeller når kriteriene for skadefelling vurderes oppfylt, vedtar Miljødirektoratet en kvote for betinget skadefelling innenfor hvilken fylkesmennene kan iverksette skadefelling av ulv etter eget tiltak eller etter søknad jf. rovviltforskriften § 9 og innenfor gitt kvote og tidsrom. Miljødirektoratet vurderer at et slikt uttak ikke vil sette ulvebestandens overlevelse i fare.

Miljødirektoratet har gjort en vurdering av bestandsstørrelsen og den skade som ulv påfører bufe- og tamreinnæring, jf. prinsippet om en arealdifferensiert forvaltning, og på dette grunnlag fastsatt en kvote for skadefelling av inntil 4 ulv som kan iverksettes av fylkesmennene etter rovviltforskriften § 9 dersom skadesituasjonen tilsier det. Fylkesmannen skal i hvert enkelt tilfelle gjøre en vurdering av om felling er nødvendig sett i forhold til vilkårene i rovviltforskriften § 9, jf. § 1 og § 6.

Lovgrunnlaget

Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, hvor det fremgår:

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

Kongen kan ved forskrift eller ved enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk (...) b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk vann eller annen eiendom, Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Rovviltforskriften § 1 (Formål):

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike roviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Rovviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):

I Norge skal det årlig være 65 ynglinger av gaupe, 39 ynglinger av jerv og 13 ynglinger av bjørn. Det skal være 4-6 årlige ynglinger av ulv. 3 av disse skal ha skjedd i revir som i sin helhet ligger i Norge. Ynglinger utenfor ulvesonen skal medregnes. Der en del av reviret ligger i Sverige skal en yngling medregnes med en faktor på 0,5.

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovilt skal gi data om status og utvikling i roviltbestandene, herunder også beskrive det antall årlige ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig.

Rovviltforskriften § 13 (Miljødirektoratets myndighet til å fatte vedtak om felling og jakt):

Miljødirektoratet kan fatte vedtak om skadefelling, kvote for betinget skadefelling, kvote for lisensfelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv eller kvotejakt på gaupe av eget tiltak eller etter søknad. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6. (...)

Det vises også til St.meld. nr. 15 (2003-2004) Rovvilt i norsk natur og Stortingets behandling av denne, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004) og Meld. St. 21 (2015-2016) Ulv i norsk natur og Stortingets behandling av denne, jf. Innst. 330 S (2015-2016).

Prinsipper for offentlig beslutningstaking:

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1) lyder:

Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang

sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Miljødirektoratet legger til grunn at dette vedtaket blant annet bygger på kunnskap om ulvens bestandssituasjon. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at beslutningsgrunnlaget skal være best mulig, jf. naturmangfoldloven § 8. Miljødirektoratet vil i den forbindelse vise til beskrivelsen av bestandssituasjonen til ulv i dette vedtaket, samt til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Førvar-prinsippet kommer til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 9.

Miljødirektoratet viser til avtalen mellom Klima- og miljødepartementet og Miljødepartementet i Sverige av august 2011 om forvaltning av genetisk verdifulle individer. Det kan ikke forutsettes at ethvert genetisk verdifullt individ i populasjonen kan identifiseres til enhver tid, for eksempel ved akutte skader på sau og tamrein på sommeren, eller i områder uten snødekke. Det skal likevel, så langt det er mulig, gjennomføres forsøk på innsamling av prøve for identifisering av genetisk status før det fattes vedtak om felling. Vi viser i forbindelse med dette til brev fra Klima- og miljødepartementet 24. april 2018 (vedlegg 1).

Vurdering av skadepotensialet

Miljødirektoratet har ved vurderingen av behovet for uttak særlig vektlagt skadehistorikken og skadepotensialet, samt de føringer som er lagt ved etablering av et forvaltningsområde for ynglende ulv som skal sikre en differensiert forvaltning av ulv. Videre gjøres det vurderinger knyttet til bestandstall og felling av ulv siste år.

Erfaringer fra tidligere år tilsier en rask forflytning av unge utvandrende ulver i perioden fra siste del av april og inn i sommerhalvåret. Ulv kan dukke opp hvor som helst i landet, og dermed skape en uforutsigbarhet både i forhold til næring og forvaltning. Det anses å foreligge et betydelig skadepotensiale, både ovenfor sau som snart slippes på innmarksbeite, og ovenfor tamrein. Erfaring fra de siste årene viser at utvandrende ulver som dukker opp i prioriterte beiteområder kan forårsake store skader. Prinsippet om geografisk differensiering innebærer at beitenæring skal tilpasses rovvilt i de områder der rovvilt har prioritet, mens det i prioriterte beiteområder skal være lav terskel for uttak av rovvilt. For å begrense skadeomfanget på husdyr og tamrein forvoldt av ulv vil uttak kunne være nødvendig.

Direktoratet viser til at det skal gjøres konkrete vurderinger av vilkårene for skadefelling, og om disse vilkårene er oppfylt i den enkelte situasjon. Vilårene om at skadefelling ikke skal true bestandens overlevelse og at det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger skal være oppfylt uavhengig av vurdering av skadepotensiale. Det vises i denne sammenheng til brev fra Klima- og miljøministeren av 9. juli 2014 og 12. mars 2015 til berørte forvaltningsetater.

Rapportering

Før fylkesmannen fatter vedtak eller av eget tiltak iverksetter felling, jf. rovviltforskriften § 9, må fylkesmannen forvisse seg om at iverksettelsen skjer innenfor den samlede kvote for landet på 4 ulv. Alle enkeltvedtak angående felling, dvs. både tillatelser og avslag, skal registreres i Miljøvedtaksregisteret av den som fatter vedtaket. Dette skal gjøres umiddelbart etter at vedtaket er fattet. Felte individer skal uten opphold registreres i Rovbase.

All irregulær avgang av ulv innenfor virketiden til vedtaket skal avregnes fastsatt antall ulver som kan felles.

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal fremsettes for Miljødirektoratet, jf. forvaltningsloven § 32.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
fung. seksjonsleder

Veronica Sahlén
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:
Klima- og miljødepartementet   Postboks 8013 Dep   0030   OSLO

Vedlegg

1 Skadefelling og ekstraordinære uttak av ulv (L)(504451)

RANA KOMMUNE

FYLKESMANNEN I NORDLAND
Moloveien 10
8003 BODØ

Mo i Rana, 04.05.2018

Saksnr.-dok.nr.
2014/2211-18

Arkivkode
K47

Avd/Saksb
LANDBRUK/TJA

Deres ref.

Søknad om ekstraordinært uttak av jerv

Viser til vedlagt brev fra Lasken beitelag om søknad om hiuttak i deres beiteområde.

Et aktivt jervehi i dette området vil utgjøre en stor potensiell tapsrisiko for sauenæringa i dette området. Vi ber om at uttak av dyr i dette området prioriteres.

Med hilsen
Landbrukskontoret

Torhild Jakobsen
landbrukssjef
Tlf.: 75 14 52 94

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Adresse:
Rådhusplassen 2
Pb 173, 8601 Mo i Rana

Telefon: + 47 75 14 50 00

Internett: www.rana.kommune.no

E-post: postmottak@rana.kommune.no

Org.nr: 872 418 032

Bankgiro: 4516.23.78264

Hiuttak i Lasken beitelag

Viser til hiaktivitet midt i oppslippområdet til Lasken beitelag (Rana kommune) og søker herved om hiuttak!

Med to jervhi i hvert sitt nabobeiteområde, går vi saueholdere våren i møte på verst tenkelig vis! Hadde vi hatt muligheter å slippe dyrene våre andre steder, hadde vi selvsagt gjort det. Men det har vi ikke.

Med jervhi i utslippområdet frykter vi store lammetap tidlig i beitesesongen, noe som fører til uheldige ringvirkninger som jurbetennelse på sau. Vi vet at denne tisper er prega på sau, da det med stor sannsynlighet var bla denne som forårsaket noe av tapene vi hadde i dette området høsten-17.

I 2012 opplevde vi store tap til bjørn tidlig i beitesesongen. Vi brukte flere sesonger på å bygge opp våre besetninger etter store inngrep og utsjalting av produksjonsdyr.

Vi kan rett og slett ikke akseptere jervhi midt i utslippsområde til et aktivt beitelag som holder til i beiteprioritert område!

Med hilsen

Lasken beitelag v/ Randi M. Sollien-Røssvoll

Lasken beitelag
Randi Merete Røssvoll

Trondheim, 09.05.2018

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2018/1983

Saksbehandler:
Anders Braa

Tillatelse til uttak av ynglende jerv i Lasken beitelag i Rana kommune, Nordland fylke

Miljødirektoratet iverksetter etter søknad felling av inntil 1 mordyr og valp(er) av jerv i kjent hilokalitet i Lasken beitelag, Rana kommune, Nordland fylke, jf. lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13 jf. §§ 1 og 3.

Miljødirektoratet v/Statens naturoppsyn (SNO) er ansvarlig for gjennomføring av fellingsforsøket. Skadefellingen gjennomføres for å hindre skade på tamrein og husdyr.

Søknaden

Lasken beitelag ber om at det blir utført hiuttak i sitt beiteområde. De frykter at det vil bli store tap i beitesesongen og har ingen andre steder de kan flytte sauene til. Rana kommune ber også om at uttak av jerv blir prioritert i dette området av hensyn til beitedyr.

Bestandssituasjon for jerv og overvåking

Vi legger til grunn nasjonal status for bestandssituasjonen av jerv i vedlegg "Grunnlag for skadefelling av jerv i Norge 2018".

I rovviltregion 7 er det fastsatt et bestandsmål på 10 årlige ynglinger av jerv. Året 2017 ble det påvist 9 ynglinger av jerv i region 7, og i de to foregående årene ble det påvist henholdsvis 13 og 10 ynglinger (NINA rapport 1391).

Av de 9 ynglingene i 2017 ble det gjennomført 2 uttak av yngling i region 7, slik at netto antall i 2017 var 7 kjente ynglinger. Etter ekstraordinære uttak har gjennomsnittlig antall jerveynglinger siste tre år vært 8,3 i regionen.

Rovviltnemnda i region 7 vedtok 31. mai 2017 en kvote for lisensfelling på jerv på 16 jerv (maks 8 hunddyr). I lisensfelling 2017/2018, som begynte 10. september 2017, ble det felt 40 jerv på lisensfelling i Norge av en total kvote på 113 jerver. I region 7 ble det felt 1 jerv i denne perioden.

Overvåkingssesongen pågår 1. februar til og med 31. juli, og så langt i sesongen er det registrert 10 dokumenterte og antatt sikre jerveynglinger i region 7 i 2018. Samlet status for ynglinger i 2018 vil ikke foreligge før i oktober.

Skadesituasjon og erstatning for rovviltskader

Fylkesmannen i Nordland utbetalte erstatning for 287 sau og 1751 lam som tap til rovvilt i 2017, og 39 % av dette ble erstatta som tap til jerv. I reindriftsåret 2016/2017 ble det utbetalt erstatning for 1222 tamrein som tap til jerv i Nordland fylke. Det representerte 40% av all rovvilterstatning for tap av tamrein i fylket.

I det aktuelle området for uttak av jerv har det vært påvist jerveskader de siste år. Fra januar 2017 og fram til 8. mai 2018 er det dokumentert eller antatt sikker 2 tap av sau og 21 av tamrein i Rana kommune. Skadepotensialet på sau og tamrein er vurdert som stort fordi det er påvist stor jerveaktivitet inkludert flere ynglinger i et relativt begrenset område i Rana kommune i vår.

Miljødirektoratet sine vurderinger

Direktoratet konstaterer at lisensfelling ikke har vært tilstrekkelig for å regulere bestanden av jerv og dermed redusere skadepotensiale overfor beitenæringen i enkelte områder av region 7. Skadehistorikk og særlig skadepotensiale for sau og tamrein er gitt avgjørende vekt i vurderingen.

Bestandssituasjonen for jerv og nemnda sin prioritering av aktuelle områder for uttak er andre moment som direktoratet har vektlagt i vår vurdering. Direktoratet viser til vår uttalelse til forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland. I vår vurdering har vi sett på forvaltningsområdet for jerv og den differensierte soneringen som det framgår av forvaltningsplanen, selv om Klima- og miljødepartementet har bedt rovviltnemnda om å gjøre en ny vurdering av forvaltningsområdet for jerv i regionen. Vi legger til grunn nasjonal status for jerv og lovgrunnlaget i vedlegg "Grunnlag for skadefelling av jerv i Norge 2018". Miljødirektoratet har hatt dialog med rovviltnemnda om saken.

Miljødirektoratet har vurdert naturmangfoldloven § 7, prinsipper for offentlig beslutningstaking, inkludert § 10, økosystemtilnærming og samlet belastning.

Direktoratet vurderer at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning i det aktuelle området enn ekstraordinært uttak av jerv vinteren/våren 2018. Et slikt uttak vurderes ikke å være til skade for jervebestanden overlevelse, eller å komme i konflikt med det nasjonale bestandsmålet for jerv, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004) og rovviltforskriften §§ 3 og 4.

Konklusjon

Ut fra vurderingene ovenfor og med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, setter direktoratet etter eget tiltak i verk felling av inntil 1 mordyr og valp(er) innenfor et nærmere avgrenset område i Nordland fylke.

Følgende vilkår gjelder for iverksetting av felling:

1. Fellingsområde og antall:

Inntil 1 mordyr og valp(er) av jerv i kjent hilokalitet i Lasken beitelag, Rana kommune, Nordland fylke.

2. Miljødirektoratet v/Statens naturoppsyn er ansvarlig for gjennomføring av fellingsforsøket.

Fellingsforsøket skal gjennomføres i tråd med Instruks for det statlige fellingslaget ved uttak av vilt.

3. Vedtaket gjelder 8. mai 2018.

4. Miljødirektoratet kan til enhver tid trekke tilbake tillatelsen til felling.

Vedtaket ble formidlet pr SMS til Statens naturoppsyn 8. mai 2018, med kopi til leder i rovviltnemnda i region 7 og Fylkesmannen i Nordland. Det ble ikke felt jerv i forsøket.

Klage

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal fremsettes for Miljødirektoratet, jf. § 32.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
fung. seksjonsleder

Anders Braa
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Statens naturoppsyn

Rana kommune Postboks 173 8601

Politiet i Nordland postboks 1023 8001

Mattilsynet postboks 383 2381

Fylkesmannen i Nordland Moloveien 10 8002

Rovviltnemnda region 7 Moloveien 10 8002

v/Fylkesmannen i Nordland

Klima- og Postboks 8013 0030

miljødepartementet Dep

Landbruks- og Postboks 8007 0030

matdepartementet Dep

Mo I Rana

BODØ

BRUMUNDDAL

Bodø

Bodø

OSLO

OSLO

Vedlegg: Grunnlag for skadefelling av jerv i Norge i 2018